

A foglalkoztatásról és a munkanélküliség esetén való biztosításról szóló törvény 41. szakasz 1. bekezdése (az SZK Hivatalos Közlönyének 36/09, 30/10-dr.zakon, 88/10 és 38/15 száma) és Szabadka város alapszabályának 33. szakasz 1. bekezdés 20. pontja (Szabadka Község Hivatalos Lapjának 26/08 és 27/08-jav. és Szabadka Város Hivatalos Lapjának 46/11 és 15/13 száma)

Szabadka Város Képviselő-testülete a 2013 megtartott ülésén meghozta az alábbi

RENDELETET

Szabadka Város 2018. évi helyi foglalkoztatási akciótervének elfogadásáról

1. szakasz

Elfogadjuk Szabadka Város 2018. évi helyi foglalkoztatási akciótervét, mely a jelen rendelet mellékletében szerepel, és annak alkotórészét képezi.

2. szakasz

A jelen rendelet a Szabadka Város Hivatalos Lapjában való közzétételét követő napon lép hatályba.

I n d o k o l á s

Jogalap: A foglalkoztatásról és a munkanélküliség esetén való biztosításról szóló törvény 41. szakasz 1. bekezdése (az SZK Hivatalos Közlönyének 36/09, 30/10-más törvény és a 88/10 száma), mely alapján a jogosult helyi önkormányzati szerv a Helyi tanács véleményezése alapján helyi foglalkoztatási akciótervet hozhat meg, és Szabadka város alapszabályának 33. szakasz 1. bekezdés 20. pontja (Szabadka Község Hivatalos Lapjának 26/08 és 27/08-jav. és Szabadka Város Hivatalos Lapjának 46/11 és 15/13 száma) melynek értelmében a városi képviselő-testület a törvénnyel összhangban más, a törvényekkel és az alapszabállyal előírt feladatokat is ellát.

A meghozatal indokai:

Szabadka Város Helyi Foglalkoztatási Terve a 2018. évre a helyi szintű aktív foglalkoztatáspolitikai megvalósításának alapeszköze a 2018. évre, melyben meg lettek fogalmazva a helyi szintű foglalkoztatási célok és prioritások, valamint azok a programok és intézkedések, melyeket a kitűzött célok elérése érdekében kell megvalósítani, s melyek elősegítik a fenntartható foglalkoztatás növekedését.

Javasoljuk a rendelet meghozatalát a szövegben közölt megszövegezésben.

Végrehajtó: Szabadka Város Közigazgatási Hivatalának Gazdaságfejlesztési, Gazdasági és Idegenforgalmi Titkársága

A végrehajtáshoz szükséges eszközök: A jelen rendelet megvalósításához biztosítva vannak az eszközök Szabadka város költségvetésében.

HELYI FOGLALKOZTATÁSI AKCIÓTERV A 2018. ÉVRE

SZABADKA VÁROS

Суботица
Szabadka
Subotica

2018. január

TARTALOM

RÖVIDÍTÉSEK.....	Error! Bookmark not defined.
BEVEZETŐ	Error! Bookmark not defined.
HELYZETELEMZÉS	Error! Bookmark not defined.
Földrajzi fekvés	Error! Bookmark not defined.
Demográfiai feltételek	Error! Bookmark not defined.
Foglalkoztatottság	Error! Bookmark not defined.
Ipar és KKV	Error! Bookmark not defined.
Munkaerő-kínálat.....	Error! Bookmark not defined.
Szabadkai ipari és üzleti övezetek.....	Error! Bookmark not defined.
Várható beruházások és a további lépések	Error! Bookmark not defined.
Turizmus a gazdaságfejlesztés szolgálatában	Error! Bookmark not defined.
A szakszervezetekkel folytatott együttműködés	Error! Bookmark not defined.
A HELYI MUNKAERŐPIAC HELYZETE ÉS ALAKULÁSA	Error! Bookmark not defined.
Munkanélküliség.....	Error! Bookmark not defined.
Munkanélküliek összetétele – nehezebben foglalkoztatható kategóriák ...	Error! Bookmark not defined.
Nehezebben foglalkoztatható személyek a munkaerőpiacon	Error! Bookmark not defined.
Munkaerő-felesleg	Error! Bookmark not defined.
Nők a helyi munkaerőpiacon	Error! Bookmark not defined.
A nők önfoglalkoztatása	Error! Bookmark not defined.
Fogyatékkal élő személyek a helyi munkaerőpiacon.....	Error! Bookmark not defined.
Fiatalok a helyi munkaerőpiacon	Error! Bookmark not defined.
A 45 évnél idősebbek.....	Error! Bookmark not defined.
Romák a helyi munkaerőpiacon.....	Error! Bookmark not defined.
A FOGLALKOZTATÁSI POLITIKA PRIORITÁSAI.....	Error! Bookmark not defined.
A HELYI FOGLALKOZTATÁSI AKCIÓTERV KIDOLGOZÁSÁBAN ÉRDEKELT FELEK	
FELTÉRKÉPEZÉSE	Error! Bookmark not defined.
A foglalkoztatás problémakörének elemzése Szabadkára vonatkozóan ..	Error! Bookmark not defined.
A helyi foglalkoztatás kiaknázatlan lehetőségei	Error! Bookmark not defined.
SWOT ELEMZÉS	Error! Bookmark not defined.
2018. ÉVI FOGLALKOZTATÁSI AKCIÓTERV	Error! Bookmark not defined.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

HÖ	-	Helyi önkormányzat
NFSZ	-	Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat
HFT	-	Helyi Foglalkoztatási Tanács
KKV	-	Kis és középvállalatok
VAT	-	Vajdaság Autonóm Tartomány
SZK	-	Szerb Köztársaság
FÉSZ	-	fogyatékkal élő személyek
CSZ	-	Civil szervezetek
IFI	-	Ifjúsági Iroda
NFAT	-	Nemzeti Foglalkoztatási Akcióterv
ROK	-	ROMA OKTATÁSI KÖZPONT
RFÜ	-	Regionális Fejlesztési Ügynökség

BEVEZETŐ

A foglalkoztatásról és a munkanélküliség esetén való biztosításról szóló törvénnyel összhangban (az SZK Hivatalos Közlönyének 36/09, 88/10, 38/15 és 113/17 száma) a helyi foglalkoztatási akcióterv az aktív foglalkoztatáspolitikai megvalósításának alapeszköze, éves szinten.

A Helyi Foglalkoztatási Akcióterv összhangban van a meglévő nemzeti foglalkoztatási dokumentummal - a 2018. évi Nemzeti Foglalkoztatási Akciótervvel (a továbbiakban NFAT) (az SZK Hivatalos Közlönyének 120/18 száma) A NFAT a 2011–2020. időszakra szóló nemzeti foglalkoztatási stratégia (az SZK Hivatalos Közlönyének 37/11 száma) operatív végrehajtására irányul, és annak kidolgozásában, a foglalkoztatáspolitikai céljainak és prioritásainak meghatározásában szociális partnerek, a releváns intézmények és más érdekelt felek vettek részt.

A 2011. évi helyi foglalkoztatási akcióterv sikeres megvalósítása után, melynek köszönhetően 56 új munkahely nyílt, a 2012. évi helyi foglalkoztatási akcióterv, mely által 99 munkanélküli polgártársunk kapott munkát, a 2013. évi helyi foglalkoztatási akcióterv melynek révén 127 polgártársunk helyezkedett el, a 2014. évi foglalkoztatási akcióterv segítségével 113-an jutottak munkahelyhez, a 2015. évi akciótervnek köszönhetően 89, a 2016. évi terv segítségével pedig 49 személy helyezkedett el, a 2017. évi akcióterv révén 166 személy kapott munkát, Szabadka Város Foglalkoztatási Tanácsa kezdeményezte a szakszolgálatoknál a 2018. évi akcióterv kidolgozását.

A 2018. évi HFAT összhangba hozza a foglalkoztatást az ágazati politikákkal és a foglalkoztatáspolitikára hatást gyakorló reformfolyamatokkal. Szabadka város 2018. évi helyi foglalkoztatási akcióterve (a továbbiakban: HFAT 2018) a helyi szintű aktív foglalkoztatáspolitikai megvalósításának alapeszköze a 2018. évre, amelyben meg lettek fogalmazva a helyi szintű foglalkoztatási célok és prioritások, valamint azok a programok és intézkedések, melyeket a kitűzött célok elérése érdekében kell megvalósítani, s melyek elősegítik a fenntartható foglalkoztatás növekedését.

A Szabadka 2018. évi helyi foglalkoztatási akcióterve összhangban áll más releváns helyi, tartományi és köztársasági szintű dokumentumokkal: a tartományi foglalkoztatási akciótervvel, a Vajdaság AT területén a gazdaság, vállalkozások és a kisipar terén uralkodó helyzet javítására vonatkozó programmal¹, a Tartományi ifjúságpolitikai akciótervvel², a Szerb

¹ Forrás: <http://www.spriv.vojvodina.gov.rs>

² Forrás: http://www.omladina.info/docs/akcioni_plan.pdf (2018.01.20.)

Köztársaság karriervezetési és pályaválasztási stratégiával³ és a Szerb Köztársaság területén a nők helyzetének javítását és a nemek egyenjogúságának fejlesztését tartalmazó nemzeti stratégiával⁴, valamint a Szabadka Város 2013-2022-es helyi fenntartható fejlesztési stratégiájával.⁵

Szabadka Város 2018. évi helyi foglalkoztatási akciótervének megfogalmazásába és kidolgozásába bekapcsolódtak a szociális partnerek, a releváns intézmények képviselői és a foglalkoztatásban szerepet játszó egyéb helyi tényezők, a foglalkoztatás problémakörének sokoldalú áttekintése és a helyi szintű foglalkoztatásra irányuló tervezett programok és intézkedések végrehajtásához szükséges feltételek megteremtése céljából.

³ Forrás: http://www.nsz.gov.rs/live/digitalAssets/1/1336_skvis_strategijakarijernog.pdf (2018.01.08.)

⁴ Forrás: http://www.ombudsman.rodnaravnopravnost.rs/attachments/013_NACIONALNA%20STRATEGIJA%20ZA%20POBOLJ%20ANJE%20POLO%20BDAJA%20C5%BDENA%20I%20UNAPRE%20IVANJE%20RODNE%20RAVNOPRAVNOSTI.pdf (2018.01.20.)

⁵ Forrás: http://www.subotica.rs/documents/slorslor_sr.pdf (2018.01.05.)

Földrajzi fekvés

Szabadka város a magyar határ közelében helyezkedik el, a 46° 05' 55" északi földrajzi szélességen és a 19° 39' 47" keleti földrajzi hosszúságon. Mint az ország legészakibb városa és Vajdaság nagyságrendben második legnagyobb városa Szabadka az Észak-bácskai Körzetben helyezkedik el és területe 1.007 négyzetkilométert ölel fel. Átlagos tengerszint feletti magassága 114 m, 40 méterrel a Tisza Magyarkanizsánál mért magassága felett és 32 méterrel a Duna Bajánál mért szintje felett helyezkedik el. Magyarország mellett Szabadka város három szerbiai önkormányzat területével határos. Ezek: Zombor város, Topolya község, Zenta község és Magyarkanizsa község.

A városon keresztül halad az E-75-ös, ún. páneurópai tranzit útvonal, amely Szabadkát észak irányában Magyarországgal, délen pedig Belgrádon keresztül Dél-Európával köti össze. A városból utak ágaznak szét Újvidék, Zombor, Horgos és Zenta irányába. A város közelében több határátkelő is található, melyek közül a horgosi és a kelebiai a legforgalmasabbak.

Az önkormányzat és a körzet központja Szabadka. Szabadka lakott település mellett az önkormányzat az alábbi településeket öleli még fel: Bajmok, Királyhalom, Dusanovó, Békova, Visnyevác, Felsőtavankút, Alsótavankút, Györgyén, Kelebia, Mérges, Kisbosznia, Mišicevo, Újzsednik, Palics, Nagyfény, Hajdújárás, Csantavér és Ludas.

Demográfiai feltételek

A népszámlálási adatok szerint a 2011. évben Szabadka városnak 141.554 lakosa volt. A negatív népszaporulat és a lakosság egyre gyakoribb elvándorlása miatt a lakosok száma folyamatosan csökken.

A Köztársasági Statisztikai Hivatal becslései szerint Szabadka város lakosainak becsült száma 2016.06.30. napján 138.331 fő volt.⁶

Az első hivatalos 2011-es népszámlálási adatok Szabadka város területén az alábbi képet mutatják a lakóhelyek szerint:

⁶ Forrás: Köztársasági Statisztikai Hivatal – <http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2017/pdf/G20172023.pdf> (2018.01.17.)

VÁROSI HELYI KÖZÖSSÉGEK		VÁROSI HELYI KÖZÖSSÉGEK	
1. SÁNDOR	6.669	KIRÁLYHALOM	1.922
BAJNÁT	2.712	DUSANOVÓ	627
KÖZPONT I	3.032	BAJMOK	7.414
KÖZPONT I	3.137	BÉKOVA	1.188
KÖZPONT III	4.157	CSANTAVÉR	6.591
SÉTAERDŐ	10.259	GYÖRGYÉN	1.441
GÁT	4.063	HAJDÚJÁRÁS	2.313
KÉR	3.916	KELEBIA	2.142
KERTVÁROS	7.338	MÉRGES	1.067
MAKHETES	4.820	MISIČEVO	377
KISBAJMOK	4.884	KISBOSZNIA	1.076
KISRADANOVÁC	4.617	PALICS	6.969
ÚJVÁROS	2.742	ÚJZSEDNİK	2.327
ÚJFALU	7.851	NAGYFÉNY	1.876
PESCSARA	6.037	LUDAS	1.115
PROZIVKA	8.704	TAVANKÚT	3.424
RADANOVÁC	2.096	VERUSITY	708
VASUTAS TELEPÜLÉS	5.914	VISNYEVÁC	543
ZORKA	5.486		
ÖSSZESEN	98.434	ÖSSZESEN	43.120
SZABADKA VÁROS TERÜLETÉN ÖSSZESEN			

5. táblázat Szabadka város lakosainak száma⁷

Szabadka Község összlakosságának alakulását elemezve megállapíthatjuk, hogy 1981-ig növekedést mutat, míg 1981-től a legutóbbi, 2011-es népszámlásig fordított tendencia tapasztalható. Szabadka lakosságának fejlődését három általános demográfiai folyamat jellemzi: (1) összesített depopuláció (lakosok számának csökkenése); (2) természetes depopuláció (az elhalálozottak száma meghaladja az élve született gyermekek számát) és (3) demográfiai öregedés. A 90-es évek folyamán számos társadalmi-gazdasági és politikai változásra került sor, melyek kihatottak a lakosok számának alakulására. A legnagyobb demográfiai változásokat egyrészt a Szabadkára beáramló menekültek és kitelepítettek idézték elő, másrészt viszont a bizonytalan gazdasági és politikai helyzet miatt sokan külföldre vándoroltak. Ezeknek a vándorlásoknak az összetett mérlege csak egy részét képezi a demográfiai változások ütemének, amire a természetes folyamatok ugyanúgy hatással voltak, hiszen folytatódott a biológiai depopuláció, valamint a teljes gazdaság összeomlása, és a rosszul lefolytatott privatizációs folyamatok, s mindez a lakosság számának csökkenéséhez vezetett.

⁷ Forrás: Köztársasági Statisztikai Hivatal – 2011-es népszámlálás, Lakossági könyv 2 „Életkor és nem, települések szerinti adatok“ ISBN 978-86-6161-028-8. – 106-110. oldal

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a lakosság összlétszámából a 15-től 65 évesek, akik az aktív népességet képezik, Szabadkán a lakosság 68,84%-át teszik ki, vagyis számuk 97.448, a lakosság átlagéletkora viszont 41,9 év. 2012-ben a negatív szaporulat következtében csökkent Szabadka munkaképes lakosainak száma. A munkaképes lakosok száma 96.844 fő volt, illetve 68,76%, míg az átlag életkor változatlan maradt. 2013-ban tovább csökkent a munkaképes lakosok száma, így azok aránya a lakosság teljes létszámához képest 68,52% volt, vagyis 96.080 fő. A lakosság átlag életkora a 2013. évben 42,15 év volt. Ez az irányzat folytatódott a 2014. évben is. A munkakorú lakosság száma 95.151 fő volt, ami teljes lakosság 68,15%-a, míg az átlag életkor tovább növekedett, és ekkor már 42,3 évet tett ki. A 2015. évben tovább folytatódott ez a negatív irányzat, és a munkakorú lakosság száma 94.129 főre esett.⁸ A 2016. évben tovább folytatódott ez a negatív irányzat, és a munkakorú lakosság száma 93.251 főre csökkent, az átlag életkor pedig 42,6 év.⁹

Szabadka	2011. évi népszámlálás	Becslés 2012	Becslés 2013	Becslés 2014	Becslés 2015	Becslés 2016
Munkakorúak (15-64 évesek)	97.448	96.844	96.080	95.151	94.129	93.251
Százalékarány az összlakosságban	68,84%	68,76%	68,52%	68,15%	67,71%	67,41%
Átlag életkor	41,9	41,9	42,2	42,3	43,1	42,63

5. táblázat A munkakorú lakosság és az átlag életkor áttekintése évenként

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint Szabadka város munkaképes lakosságán belül a 55-59 év közöttiek csoportja a legnépesebb, összesen 11.405 fő, ami a munkaképes lakosság 13,03%-t teszi ki. Számbeliségét tekintve második a 50 és 54 év közöttiek csoportja, amely 10.614 főből áll és a munkaképes lakosság 10,89%-át képezi. Majd ezt követie 30-34 évesek csoportja, melynek aránya 11,90% a munkaképes lakosság létszámában. Aggodalomra ad okot, hogy a 15-19 évesek csoportja a legkisebb a munkaképes lakosságon belül, mindössze 7,94%-ot tesz ki, és 7.733 főből áll.

Foglalkoztatottság

A Köztársasági Statisztikai Hivatal a regisztrált munkavállalásra vonatkozó 2015. évi adatokat egy új forrás – a Kötelező Társadalombiztosítás Központi Regisztrere (CROSO) szerint

⁸ Forrás: Köztársasági Statisztikai Hivatal – Közlemény SN70 (187 szám LXV évfolyam, 2011.07.15.) Lakossági statisztika "Lakossági becslés Szerbiában 2014-ben" SRB187 SN70 150715 és az adatok feldolgozása: <http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/Public/ReportResultView.aspx?rptKey=indId%3d18030302IND01%26102%3dRS1%2cRS12%2cRS125%2c80438%2640%3d0%2c00%2c01-4%2c05-9%2c10-14%2c15-19%2c20-24%2c25-29%2c30-34%2c35-39%2c40-44%2c45-49%2c50-54%2c55-59%2c60-64%2c65-69%2c70-74%2c75-79%2c80-84%2c85%262%3d201100%2c201200%2c201300%2c201400%2c201500%2623%3d0%2c1%2c2%26sAreaId%3d18030302%26dType%3dName%26lType%3dSerbianCyrillic> (05.01.2017.)

⁹ Forrás: Köztársasági Statisztikai Hivatal – Szerbiai községek és régiók, 2017. ISSN 2217-7981

közölte. Emellett egy új módszertan lett kifejlesztve amely a CROSO és a Statisztikai Üzleti Regiszter (SPR) adatainak kombinációján alapul.

Az új adatforrásra való áttéréssel kibővül a gazdasági alanyok köre, s ezzel az azoknál dolgozó munkavállalók száma is, beleértve a foglalkoztatás minden módozatát.

A regisztrált foglalkoztatásban munkavállalókon értjük azokat a személyeket, akik rendelkeznek formális-jogi munkavállalási szerződéssel, illetve határozatlan vagy határozott idejű munkaviszonyt létesítettek a munkáltatóval; azokat a személyeket, akik munkaviszonyon kívül dolgoznak, megbízási szerződés vagy ideiglenes vagy időszakos alkalmazásról szóló szerződés alapján; azokat a személyeket, akik önálló tevékenységet folytatnak vagy cégalapítók illetve vállalkozók; valamint azokat a személyeket, akik mezőgazdasággal foglalkoznak és szerepelnek a Kötelező Társadalombiztosítás Központi Regiszterében.

A 2016. évben a munkavállalók teljes létszáma 44.071 fő volt. A cégeknél vagy vállalkozóknál alkalmazásban lévők, munkaviszonyban és másodállásban lévők, önálló tevékenységet folytatók vagy cégalapítók és vállalkozók száma korábban 42.501 fő volt. A regisztrált földművesek száma 1.570 volt, ami az előző évhez viszonyítva 54 bejegyzett gazdával kevesebb.

Szabadka város		Átlag 2016.
Összesen		42.501
	Mezőgazdaság, erdészet és vízgazdálkodás	717
	Bányászat	6
	Feldolgozóipar	13.328
	Villanyáram, gáz és víz előállítása	402
	Vízellátás és szennyvízkezelés	555
	Építőipar	1.632
	Kis- és nagykereskedelem, gépjárművek javítása	7.006
	Közlekedés és raktározás	2.949
	Szállodák, éttermek	1.624
	Tájékoztatás és kommunikáció	826
	Pénzügyi és biztosítási tevékenységek	1.049
	Ingatlanügylek	135
	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységek és újítások	1.450
	Adminisztráció és szolgáltatások	926
	Állami hivatal és szociális biztosítás	2.059
	Oktatás	2.668
	Egészségügyi és szociális ellátás	3.504
	Művészet, szórakoztatás és rekreáció	723
	Egyéb szolgáltatói tevékenységek	941
Bejegyzett földműves gazdák		1.570

5. táblázat Regisztrált foglalkoztatottság Szabadkán, 2016. – éves átlag.¹⁰

¹⁰ Forrás: Köztársasági Statisztikai Hivatal – Szerbiai községek és régiók, 2017. ISSN 2217-7981
Az éves átlag a foglalkoztatottak számának aritmetikai középértéke szerint lett kiszámítva mind a 12 hónapra.

Az alkalmazottak szerkezetét szemlélve Szabadka város területén, a 2016. folyamán folytatott tevékenységek szerint megállapíthatjuk, hogy a legtöbb dolgozót a feldolgozóipar foglalkoztat, ezt követi a nagy- és kiskereskedelem, a gépjármű-javítás, harmadik helyen pedig az egészségügyi és szociális ellátásban dolgozók állnak. Másrészt, a legkevesebb alkalmazott dolgozik az ingatlankezelés, a villanyáram-, gáz- és távfűtés-szolgáltatás terén, harmadik helyen pedig a vízellátási és a szennyvízkezelési szektorban dolgozók állnak.

Ipar és KKV

Szabadka ipara szerteágazó és sokrétű volt. Az élelmiszeripar különböző ágazatai mellett intenzíven fejlődött a fém- és villamosipar, a vegyipar, textilipar, cipőgyártás, harisnyagyártás, nyomdaipar és építőipar. Ennek alapján a jövőben is többé-kevésbé intenzív fejlődés várható, ugyanis ehhez megvannak a megfelelő erőforrások (kapacitások, tudás és tapasztalat, a szükséges munkaerő, nyersanyagok vagy a rendelkezésre álló komponensek, és a piac).

Jelenleg a feldolgozó ipar tekinthető Szabadka legerősebb iparágának, amit a villamosipar és gépészeti iparágra vonatkozik, illetve az elektromos gépgyártásra, az ipar mély válságban levő ágazatára, mely azonban még mindig jelentős fejlesztési lehetőségekkel rendelkezik. Az élelmiszeriparon belül a termelés különböző alágazatai működnek, az édesipar és a takarmánygyártás. A textiliparon belül szintén pozitív változások észlelhetők, különösen a harisnyagyártás terén. A kisipar és a nyomdaipar szintén jelentős tényezők Szabadka gazdaságában. Az elemzések azt mutatják, hogy pillanatnyilag gyengébb ágazatként a vegyipar emelhető ki, és ezt követik a magán húsfeldolgozó üzemek. A nem megfelelő privatizációs folyamatoknak köszönhetően a valamikor igencsak jelentős gyümölcs- és zöldségfeldolgozás is mély válságban van. Néhány kisebb borászati vállalkozás próbál újabb piacot teremteni a helyi borászoknak.

A legtöbb kis- és közepes vállalat kereskedelemmel vagy szolgáltatásokkal foglalkozik, míg a feldolgozóipar megoszlik az élelmiszeripar, a műanyag-feldolgozás és a textilipar között. A vállalkozások nagyobb része is a kereskedelem, a szolgáltatások, különösen a szállítás területén koncentrálódnak, és csak kisebb részük aktív az élelmiszeriparban, a műanyag feldolgozásban vagy az elektromos és fémiparban.

A gazdasági ágazatok szerkezetét tevékenységek szerint szemlélve megállapíthatjuk, hogy a legtöbb cég és vállalkozó a: nagy-és kiskereskedelem, gépjármű- és motorkerékpár javítás terén tevékenykedik.

MUNKAERŐ-KÍNÁLAT

Područje rada/ Grupa zanimanja	Nezaposlena lica na dan 31.12.2017. godine				Prijavljene potrebe		Zapošljavanje				Zapošljavanje sa evidencije			
	Ukupno		be sa invalidite				Ukupno		Osobe sa invaliditetom		Ukupno		Osobe sa invaliditetom	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Osobe sa invaliditet	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
	5.858	2.761	408	165	1.369	0	21.992	10.303	422	178	3.706	1.913	422	178
Poljoprivreda, proizvodnja i prerada hrane	364	212	42	17	22	0	1.706	498	30	15	258	93	30	15
Šumarstvo i obrada drveta	71	21	4	1	14	0	516	115	34	9	167	61	34	9
Geologija, rudarstvo i metalurgija	8	4	1	1			258	88	1	1	7	2	1	1
Mašinstvo i obrada metala	347	23	54	7	76	0	1.790	282	35	10	288	53	35	10
Elektrotehnik a	190	12	10	0	20	0	568	109	9	1	122	41	9	1
Hemija, nemetali i grafičarstvo	158	106	8	6	18	0	956	499	10	8	124	69	10	8
Tekstilstvo i kožarstvo	291	275	38	35	59	0	1.090	910	35	24	296	262	35	24
Komunalne, tapetarske i farbarske usluge	41	4	5	0	50	0	1.150	588	64	26	318	178	64	26
Geodezija i građevinarstv o	213	87	8	1	68	0	878	77	18	2	159	18	18	2
Saobraćaj	159	33	6	1	55	0	1.440	111	14	6	182	22	14	6
Trgovina, ugostiteljstvo i turizam	254	165	24	17	125	0	5.021	2.912	96	40	793	481	96	40
Ekonomija, pravo i administracija	485	294	15	6	74	0	3.320	1.813	43	17	519	321	43	17
Vaspitanje i obrazovanje	121	98	3	2	11	0	769	566	4	4	92	71	4	4
Društveno - humanističko područje	84	61	3	2			117	94	1	1	14	10	1	1
Prirodno - matematičko područje	71	43	0	0			34	9	0	0	5	2	0	0
Kultura, umetnost i javno informisanje	48	32	1	1			341	191	0	0	30	15	0	0
Zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita	89	72	3	3	49	0	1.237	988	14	5	210	151	14	5
Fizička kultura i sport	2	0	0	0			44	6	0	0	7	0	0	0
Ostalo	2.862	1.219	183	65	728	0	757	447	14	9	115	63	14	9

4. táblázat: Munkaerő-kínálat 2017.12.31. napján¹¹

¹¹ Forrás: a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat statisztikája, Munkaerő-kínálat 2017.12.31. napján., Szabadka, 2017.

A táblázat a munkaadók szükségleteit mutatja ki az új munkahelyek létesítése szempontjából, valamint milyen új foglalkoztatásra van szükség szakterületek/foglalkozási csoportok szerint a 2017. évben. A három legtöbb embert foglalkoztató területet figyelembe véve megfigyelhető, hogy legnagyobb volt a munkaerő-kereslet a kereskedelemben, a vendéglátás és idegenforgalom terén, majd ezt követi a gépipar és fémfeldolgozás, a közgazdaság, a jog és az adminisztráció.

A foglalkoztatottságot illetően a legtöbb a kereskedelemben, a vendéglátásban és turizmusban dolgozó, ezt követi a gazdaság, jog és adminisztráció, illetve a kommunális, a kárpitos és szobafestő szolgáltatásokban.

Szabadkai ipari és üzleti övezetek

A gazdasági fejlődés problémájának hatékonyabb megoldása, illetve a gazdaságfejlesztés és a munkanélküliség csökkentése érdekében Szabadka Önkormányzata felismerte a sikerhez vezető utat, és 2010. elejétől olyan tevékenységekbe kezdett, melyeknek célja a hazai és külföldi beruházók idevonzása volt. Az új munkahelyek létesítése mellett a beruházások megvalósításával megteremtődnek annak az előfeltételei, hogy a béradó, a vagyonadó és a környezetvédelmi díj révén a városi költségvetés is jelentős eszközökhöz jusson. Figyelembe kell venni azt a tényezőt, hogy egyes közzállalatoknak, illetve kommunális közzállalatoknak a beruházók hosszú ideig fizetik majd az energiahordozókat és a szolgáltatásaikat, valamint, hogy a beruházók szándéka bevonní a helyi mérnöki és építőipari cégeket, a kisebb helyi vállalatokat és cégeket a működésük és üzleti tevékenységük szükségleteire, de szem előtt kell tartani azt is, hogy a beruházások megvalósításával növekedni fog a kiviteli, új technológiák és eljárások bevezetésére és elsajátítására kerül sor.

A Város 2010 januárjában megalapította az Ipari és Technológiai Parkok Közzállalatot, az egyetlen olyan vállalatot Szerbiában, melynek a fő tevékenysége idevonzani a beruházókat. A vállalat missziója a Város gazdaságának életre keltése, különösen a termelés területén, zöldmezős beruházásokkal. A vállalat 2016. végéig üzemelt, amikor a költségvetési rendszerről szóló törvény módosítása miatt meg kellett szüntetni.

2010 végétől kezdve a Dunkermotoren Kft. mikromotorok gyártásával foglalkozik Szabadkán. 2012 októbere óta a Dunkermotoren Kft. bérliként működik a mintegy 4.800 m² területű termelőcsarnokban, melynek tulajdonosa a szabadkai Vámszabad Övezet Kft. a Kisbajmoki Ipari övezet területén, vámszabad övezet keretében. A beruházó jelenleg mintegy 100 munkást foglalkoztat, és az elkövetkező időszakban összesen mintegy 200 dolgozót szándékozik foglalkoztatni. Ez a cég a beruházása keretében saját fejlesztési központot is működtet. A 2012. évben a Dunkermotoren céget felvásárolta az amerikai Ametek, a világ egyik vezető villamos műszereket és villamos mechanikai berendezéseket gyártó cége. 2015

júliusában az Ametek egy új üzemet nyitott mikromotorok gyártására (Flore Care and Specialty Motors Division) a Szabadkai Vámszabad Terület exterritoriális részének keretében és jelenleg megközelítőleg 150 dolgozót foglalkoztat, és a cég a következő időszakban tovább szándékozik bővíteni kapacitásait a vámszabad területen belül.

A Város 2010 szeptemberében egyetértési megállapodást kötött a Norma Group német céggel, mely az autóipar számára gyárt alkatrészeket. Ez a cég a köztulajdonú építési telkek piaci áron aluli értékesítésének vagy bérbeadásának illetve bérmentes átruházásának, továbbá az ingatlancserének a feltételeiről, módjáról és eljárásáról szóló kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) értelmében minden kritériumnak megfelelt, és a szerződés aláírásával 2010.11.23-án térítésmentesen megszerezte a telek tulajdonjogát. A Norma group Délkelet Európa Kft. 2011 júliusától működik a 13.000 m² területű, újonnan felépített üzemben, mely a kisbajmoki ipari övezetben, vámszabad területen terül el. A beruházó jelenleg több mint 430 dolgozót foglalkoztat.

2011 februárjában írt alá együttműködési megállapodást az önkormányzat az ugyancsak német beruházóval, a Continental-Contitech vállalattal, mely szintén autóalkatrészek gyártásával foglalkozik. A kormányrendelet értelmében ez a cég minden kritériumnak megfelelt, és a szerződés aláírásával 2011.09.15-én jogot szerzett a telek tulajdonként történő bejegyzésére térítmény nélkül. A beruházó 2012 novemberétől működik az első szakaszban kiépített 6.000 m² területű üzemben, mely a kisbajmoki ipari övezetben, vámszabad területen helyezkedik el és jelenleg mintegy 650 dolgozót foglalkoztat. Az önkormányzat 2015. július 8-án új egyetértési megállapodást kötött a Contitech Fluid Serbia céggel, mint a beruházó kapcsolt vállalkozásával, melynek alapján a beruházó a 2016. év folyamán megkezdte egy új, 12.200 m² területű termelőüzem építését, szabadkai beruházásának második fázisaként, melynek keretében három év alatt további 500 munkást szándékozik alkalmazni.

2011 novemberében megállapodási szerződést kötöttünk a Swarovski osztrák beruházóval is, mely kristálygyártással és -csiszolással foglalkozik. A kormányrendelet értelmében ez a cég minden kritériumnak megfelelt, és a szerződés aláírásával 2012.03.20-án térítésmentesen tulajdonjogot szerzett a telek felett. A Swarovski Subotica Kft. a 2015. év folyamán a cég befejezi a 15.000 m² területű termelőüzem építését (első szakasz) a Kisbajmok Ipari övezeten belül, vámszabad területen. A termelőüzemre kapott használatbavételi engedélyt követő három évben a Swarovski Subotica Kft. kb. 600 munkást szándékozik foglalkoztatni. Ha a gazdasági és piaci feltételek megfelelőnek bizonyulnak, a beruházó ugyanezen a telken új csarnokot épít (második szakasz), és kb. 300 munkást alkalmaz majd.

2011 novemberében a Város megállapodási szerződést kötött az olasz Calzedonia vállalattal is, mely gyermek-, női és férfiharisnya, fürdőruha és alsónemű gyártásával, azon belül is a Calzedonia, Intimissimi, Falconeri és Tezenis márkájú termékek készítésével

foglalkozik. A kormányrendelet értelmében ez a cég minden kritériumnak megfelelt, és a szerződés aláírásával 2012.04.26-án térítésmentesen tulajdonjogot szerzett a telek felett. A Calzedonia cég leányvállalatot alapított Gordon Kft. néven, amely 2013 októberében a kisbajmoki ipari övezetben megkezdte a termelést az újonnan kiépített 12.000 m² területű üzemben (első szakasz), és már közel 1.100 munkást alkalmaz. Az elkövetkező három évben a Gordon Kft. kb.1.000 munkást szeretne foglalkoztatni, és ha a gazdasági és piaci feltételek megfelelőnek bizonyulnak, a beruházó ugyanezen a telken új csarnokot épít (második szakasz), és kb. 200 munkást alkalmaz majd.

2013 májusában két építési telekkel kapcsolatos adásvételi szerződés megkötésére került sor a Leonardo és a Givi olasz beruházókkal, melyek lábbeli és bőrdíszműáru gyártásával foglalkoznak. Az újonnan megalakult Perseo és G.C. 013 vállalatok tervezik a beruházás megkezdését.

A 2016. év folyamán befejeződött egy új gyáracsarnok építése a Kisbajmok Ipari Övezetben, a 2017. év első negyedében pedig megkapta a használatbavételi engedélyt, és így üzembe lehetett helyezni. Mivel a gyáracsarnok Szabadka Város Önkormányzatának tulajdonában van, egyrészt ezzel is gazdagodik a város kínálata a szürkemezős beruházások terén, másrészt az önkormányzat bevételeire tesz szert a csarnok bérbeadásából. A 2016. évben befejeződött az kétirányú csatlakozó út építése az 1b rendű országútra, és kiépült a járda is. Ezzel jobb, biztonságosabb és hatékonyabb lett a közlekedés a Kisbajmoki Ipari Övezeten belül, úgy a dolgozók, mint a meglévő és leendő cégek számára.

A 2017. év folyamán elkészült az a műszaki és építési tervdokumentáció, melynek alapján a vámterminál megépült, amely az év végéig használatbavételi engedélyt kapott. Mivel a már beköltözött beruházók egyre több áramot igényelnek, folyamatban van a 20 kV-os kábelvezeték építése a TS 110/20 kV Szabadka-4-től a Kisbajmoki Ipari Övezet északi határáig. A havi vízfogyasztás megnövekedése és az új beruházók miatt új vezetékek épült a Kisbajmok Ipari Övezetig.

A 2017. év elején az önkormányzat adásvételi szerződést kötött a műanyag termékeket gyártó olaszországi Caminada céggel a Kisbajmok Ipari Övezet keretében található telekre. A 2018. évben a Caminada cégnek be kellene fejeznie gyáracsarnoka építését, ami a tervezett szabadkai beruházásuk első fázisát jelenti. Másrészt az olaszországi Ondaplast beruházó megvásárolta a Metro vállalat csarnokát és jelenleg folynak az átalakítási munkálatok, amelyekkel a csarnokot könnyűipari termelés céljaira alakítják át.

Várható beruházások és a további lépések

A közigazgatási hivatal keretében egy új, beruházási és fejlesztési titkárság megalakításával az önkormányzat átvette azokat a feladatokat, amelyek korábban a felszámolt

Szabadkai Ipari és Technológiai Parkok Közvállalat hatáskörébe tartoztak. Így az önkormányzat folytatott megbeszéléseket néhány potenciális beruházóval a termelési és kereskedelmi szektorból, melyek különböző fázisban vannak.

A pozitív gazdasági légkör megteremtése érdekében, minden meglévő és leendő beruházó számára, folytatódnak a zöldmezős, barnamezős és szürkemezős beruházásokra előírányzott területek közművesítése.

A Kisbajmok Ipari Övezetben működő több beruházó kérelme alapján a 2018. évben új parkoló épül majd az ott dolgozók járművei számára. Másrésről, ha sikeresen lezárul a telkek kisajátítása, tervben van új utak építése is, hogy biztonságosabbá váljon a közlekedés, és csökkenjenek a közlekedési dugók.

Az összes tervezett aktivitás és projektum megvalósításával a Kisbajmoki Ipari Övezet még vonzóbbá válik a már meglévő beruházók számára, illetve másrésről új beruházókat is vonz majd. Az új munkahelyek teremtése többszörös hasznot jelent a közösség számára: tovább csökken majd a munkanélküli lakosság száma; emelkedik az életszínvonal; növekszenek Szabadka város bevételei.

A turizmus a gazdaságfejlesztés szolgálatában

A város turizmusa az alapvető gazdasági mutatók szerint alig járul hozzá a gazdaság egészének fejlődéséhez. Ennek ellenére Szabadka a palicsi turisztikai lehetőségeivel jelentős helyet kapott Szerbia fejlesztési stratégiájában, a SZK Nemzeti idegenforgalmi beruházási tervében és a Vajdaság AT Gazdaságfejlesztési tervében¹².

Szerbia fejlesztési stratégiája a Palicsi-tavat és a Ludasi-tavat elsőrendű turisztikai desztinációként kezeli, ami jelentős számú külföldi, hazai, regionális és helyi vendéget tudna idevonzani. Különböző forrásokból történik az infrastrukturális projektek finanszírozása, mint amilyen a Palicsi Idegenforgalmi Központ, a Vigadó, a Női strand, a Nagy park és hasonlók. A Palicsi-tó keleti partjának sávjához elkészült és el is lett fogadva a részletes szabályozási terv, megtörtént a telekkimérés és megkezdődött a kisajátítás. Jelenleg a Palicsi-tó IV. szektorának déli és nyugati partövezetére és III. szektorának partövezetére készül a terv. Továbbá folyamatban van a Ludasi-tó partsávjának részletes szabályozási terve. A Palicsi Fürdő fejlesztési alapterve és a Palicsi-tó régiója turizmusának fejlesztését célzó 2015. évi program szakmai alapot szolgáltatnak a további fejlesztéshez és a desztináció pozitív tulajdonságainak, az egykori üdülőhely és gyógyfürdő történelmi arculatának minél jobb kihasználása érdekében. A jó földrajzi fekvés, a főbb potenciális piacok hozzáférhetősége, az erőteljes kulturális háttér és

¹² A turizmus óriási potenciált jelent, amit igazol a Szerb Köztársaság Turizmusfejlesztési Stratégiája is, ami Szabadkát és Palicsot az első 4 prioritás közé helyezi.

a minőséges piaci környezet esélyt adnak a desztináció teljes körű fejlesztésére, egész éven át tartó működtetésére. Néhány magánberuházás már beindult a korszerű és exkluzív szálláshelyek és vendéglátó létesítmények kiépítésén, a különféle kísértartalmakkal, melyek kielégítik napjaink kifinomult, mobil és dinamikus turistáinak igényeit.

Szabadka területén folyamatosan próbálnak javítani a turisztikai kínálat minőségén, és bővíteni a turisztikai lehetőségeket, melyek a néprajzi örökségen alapulnak, például az elhagyatott tanyák, csárdák felújításával, szőlőültetvények újraterelítésével, ami mindenképpen hozzájárul a foglalkoztatottság növeléséhez ezen a szakterületen belül.

A 2011. év folyamán, a Palicsi idegenforgalmi komplexum fejlesztési tervében foglalt ajánlásoknak megfelelően, intenzív munkálatok folytak a kommunális és turisztikai infrastruktúra kiépítésén, a Szabadka város tulajdonában vagy használatában lévő olyan építmények fenntartásán és felújításán, amelyek a kulturális örökség részét képezik és jelentőséggel bírnak a turisztikai infrastruktúra szempontjából. Így 8.500 m² területű magántulajdonú idegenforgalmi célú épületek és bizonyos számú lakás és üzleti célú épület lett legalizálva. Befejeződött vagy folyamatban van a következő épületek felújítása: Női strand, Vigadó, Bagolyvár; a Nagy park ösvényei egy részének kikövezése, parkoló a Hegedűs József utcában, csatornavezeték a tó körüli utcákban, folyamatban van a tó körüli telkek átalakítása a védősáv kialakításához (zöld pufferzóna), stb.

A 2016. év folyamán folytatódik a sétány kikövezése és befejeződött a Nagy park körüli utcák betonozása. Emellett befejeződött a termálvizes medence és környéke felújításának I. fázisa.

A 2017. évben az alábbi projektek valósultak meg: A gyalogjárda felújítása a palicsi homokstrandon, ami a látogatók és lakosság számára, hogy a tó keleti felén is élvezzék a sétát; A kosárlabdapálya felújításán és a fitnessz park kiépítésén végzett munkák Palicsnak azon a részén, ahol a Testnevelés parkja található, ami jelentősen hozzájárul a sport és szabadidős turizmus fejlődéséhez, de Palics idegenforgalmi kínálatának bővítéséhez is; Az idegenforgalom és a rendezvényturizmus szempontból kiemelten jelentős Palicsi Szabadtéri Színpad egy részének átalakítása, ami a felújítás első fázisának befejeztével azonnal megkezdte az üzemelést, a munkálatok folytatásához már biztosítva vannak az eszközök, és a tervezett munkák 2018. júniusának végéig be fognak fejeződni; A palicsi termálvizes medence felújítása a fürdő és szabadidős turizmus fejlesztése keretében, ami hozzájárult az idegenforgalmi kínálat minőségének növeléséhez, és mint azt az eredmények mutatják, a termálvizes medence látogatottságának növekedéséhez;

a palicsi Nagy park rendezése, ami magában foglalta a parki sétányok kikövezését, új

Nezaposlena lica		Prethodno radno iskustvo				Ukupan broj lica koja spadaju u ugrožene kategorije	Osobe sa invaliditetom		Mladi (do 30 godina starosti)		Dugoročno nezaposleni		Korisnici novčane naknade u slučaju nezaposlenost i	
		Prvi put traže zaposlenje / bez radnog iskustva		Bili u radnom odnosu / radno angažovani										
Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
5.858	2.761	1.684	891	4.174	1.870	5.489	407	165	1.222	605	3.526	1.605	334	162

utcabútorok felszerelését, valamint a Vigadó épülete keleti szárnyának felújítását, mely épület rendkívül nagy jelentőséggel bír az idegenforgalom, különösen az üzleti (MICE) turizmus fejlesztése szempontjából.

A 2017. évben teljesültek a tervezett tevékenységek a németországi KFW Bank és Szabadka város közös projektjének keretében, melynek célja a Palics-tó megtisztítása és gyalogos illetve kerékpárút építése a tó körül. A telkek kisajátítása prioritásként volt kezelve a 2017. évben, célja pedig jogalapot teremteni a gyalogos és kerékpárút megépítéséhez. Ez a hosszú távú projekt szakaszolban lesz majd megvalósítva, a 2018. év folyamán pedig a tervek szerint folytatódik a kisajátítás és megkezdődik a gyalogos és kerékpárút építése.

A 2018. évre biztosítottak az eszközök a Férfstrand mólója egy részének szanálására, a Nyári Színpad felújításának folytatására és a Vigadó keleti szárnyának felújításán végzett munkálatok befejezésére. Tervben van egy bírói torony építése az evezősök részére és egy móló a tó keleti partján a sportturizmus fejlesztése céljából, illetve a palicsi termálvizes medence felújításának folytatásához és a palicsi SPA építéséhez szükséges eszközök, a Nagy park gyalogösvényei és a keleti part sétánya kikövezésének folytatásához, ami sokban hozzájárul Palics idegenforgalmi kínálatának és a rendezvény, sport, fürdő és szabadidős turizmus fejlesztéséhez Palicson.

A környezetvédelem terén is vannak új tervek – a Vértó részleges szanálása, madársziget építése, a nemzetközi madárvándorlási folyosón, szűrők felszerelése a Palicsi-tó és a Vértó között a betelepített halfajták kiszűrése céljából. Tervben van a természetvédelmi terület és az idegenforgalmi terület együtt-létezésének megoldása a Tápsó-csatorna megnyitásának példáján, átjárók építése a látogatók és az apró állatok részére.

A tervezett tevékenységek végrehajtásával várhatóan növekszik majd a turisták és a helyi lakosság érdeklődése Palics iránt, ami arra kötelezi a területkezelőt, hogy nagyobb hangsúlyt fektessen az idegenforgalmi kínálat fejlesztésére és bővítésére a rendezvények és az üzleti turizmus, a fürdő, a sport és szabadidős turizmus fejlesztésével.

A projektek folyamatos megvalósításával és Palics Turisztikai potenciáljának szisztematikus tervezésével, az idegenforgalmi kínálat és az infrastruktúra minőségének fejlesztésével több turistát idevonzani, akik hozzájárulnak majd a magánszállások, szállodák, hosztelek (éttermek, kávézók, szépségszalonok, stb.) szolgáltatásai iránti kereslet növekedéséhez Palicson, ami tükröződik majd úgy a palicsi cégek bevételeinek növekedésében, mint a adóbevételek növekedésében is.

A palicsi turisztikai desztináció további fejlesztése érdekében, a Főtervvel összhangban fontos lenne a magánszektor, illetve a kisvállalkozók (a Palics idegenforgalmi területén szállást adó háztulajdonosok) ösztönzése és segítése az önfoglalkoztatásban, illetve a szobák vagy nyaralók szolgáltatásként való bejegyzésében. Ösztönözni kell a már bejegyzett vállalkozókat is

az olyan szakmailag képzett személyzet alkalmazására a turizmusban és vendéglátásban, mint: a recepciósök, szobalányok, pincérek, konyhai segédek, éjjeliőrök, stb.; hogy a szolgáltatások minőségével még vonzóbbá tegyék Palicsot. Az idegenvezetők által nyújtott minőségi szolgáltatás is hozzájárul a fogadóterület arculatának fejlesztéséhez.

A szakszervezetekkel folytatott együttműködés

A köztársasági és helyi szintű szociális-gazdasági tanács munkáján keresztül, valamint külön együttműködési megállapodások és protokollok megkötésével és a szociális partnerek közötti együttes fellépéssel véleménycserére és az álláspontok egyeztetésére került sor az egyes közérdekű kérdésekben, melyekben a szakszervezeteknek nagyon fontos szerepe van, különösen a meglévő munkahelyek megőrzésében, és a foglalkoztatottak jogainak tiszteletben tartásának javításában a törvényekkel és az európai standardokkal összhangban.

A HELYI MUNKERŐPIAC HELYZETE ÉS ALAKULÁSA

ALAPVETŐ MUTATÓK:

Munkanélküliség

Szabadkán a munkanélküliek száma 2017.12.31. napján 5.858 fő volt, ebből 2.761, vagyis 47,13%-uk nő.

Szabadka város	december 2013	december 2014	december 2015	december 2016	december 2017
Munkanélküliek-összesen	11.442	10.089	8.879	7.528	5.858
Munkanélküliek-nők	5.758	4.919	4.183	3.527	2.761
Munkanélküliek-nők %	50,32	48,76	47,11	46,85	47,13

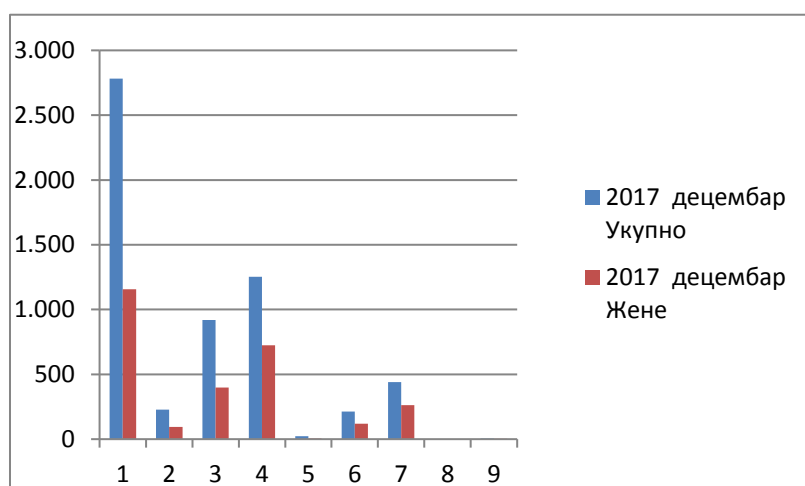
5. táblázat: A szabadkai munkanélküliek száma és nemi összetétele, éves bontásban.¹³

Az elmúlt öt éves időszakot vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a városban a munkanélküliek száma csökkenő irányzatot mutat. Ugyan ezt a következtetést vonhatjuk le akkor is, ha megnézzük a munkanélküli nők számát és részvételi arányukat a munkanélküliek teljes létszámában.

¹³ Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat – szabadkai fiókintézet – Foglalkoztatottak számának áttekintése 2013. és 2017. decembere között.

Szakképzettség foka	2016 decembere		2017 decembere	
	Összesen	Nők	Összesen	Nők
I.	3.280	1.384	2.781	1.156
II.	324	136	229	94
III.	1.281	513	919	398
IV.	1.700	926	1.253	725
V.	32	10	24	5
VI.	338	203	212	120
VII.	570	353	440	263
VIII.	3	2	0	0
Összesen	7.528	3.527	5.858	2.761

6. táblázat: A munkanélküliek számának áttekintése szakképzettség szerint 2016/2017 decemberében¹⁴

1. grafikon A munkanélküliek számának áttekintése szakképzettség szerint 2017 decemberében

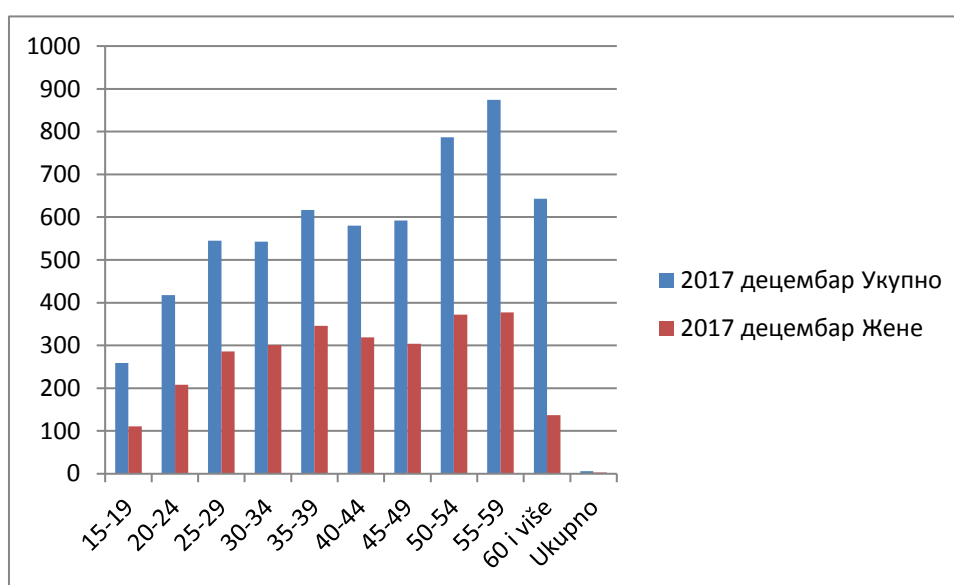
A 2016. évhez viszonyítva a munkanélküliek képzettség szerinti összetétele gyakorlatilag azonos az előző évvel, így legtöbb az I. fokozatú képzéssel rendelkezők száma 2.781 (47,47%), majd ezt követi a IV. fokozattal rendelkezők száma 1.253 (21,39%), III. fokozata van 919 főnek (15,68%), VII. fokozata 440 főnek (7,51%), II. fokozattal 229 személy rendelkezik (3,91%), VI. fokozattal 212 (3,61%), és V. fokozatú képzése van 24 főnek (0,41%).

év Életkor	2016 decembere		2017 decembere	
	Összesen	Nők	Összesen	Nők
15-19	252	94	259	111
20-24	611	277	418	208

¹⁴ Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, Munkanélküliek számának áttekintése szakmai képesítés szerint 2017 decemberében, Szabadka, 2017

25-29	727	395	545	286
30-34	722	383	543	301
35-39	799	434	617	346
40-44	765	427	580	319
45-49	830	425	592	304
50-54	1.044	527	787	372
55-59	1.098	448	874	377
60 fölött	680	117	643	137
Összesen	7.528	3.527	5.858	2.761

7. táblázat: A munkanélküliek számának áttekintése életkor szerint, 2017 decemberében¹⁵

1. grafikon A munkanélküliek számának áttekintése életkor szerint, 2017 decemberében

Az életkor szerinti megoszlást illetően legnagyobb az 55-59 évesek aránya: 874 személy (14,92%), őket követik az 50-54 év közöttiek, akik 797-en vannak és 13,43%-ot tesznek ki, majd a 60 év felettiek 643 fővel és 10,97%-kal, a 35-39 évesekből 617 személy lett nyilvántartva (10,53%), a 45-49 korosztály létszáma 592 személy (10,10%), ezt követik a 40-44 évesek 580 személlyel (9,90%), a 25-29 korosztály 545 képviselővel (9,30%), a 30-34 évesek száma 543 fő (9,26%), a 20-24 közöttiek 418 fő (7,13%) és a 15-19 évesek száma 259 személy (4,42%).

¹⁵ Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, Munkanélküliek számának áttekintése életkor szerint 2017 decemberében, Szabadka, 2017.

Munkanélküliek összetétele – nehezen elhelyezkedők kategóriája

8. táblázat: A nehezebben elhelyezkedők kategóriájába tartozó munkanélküliek számának áttekintése 2016 decemberében ¹⁶

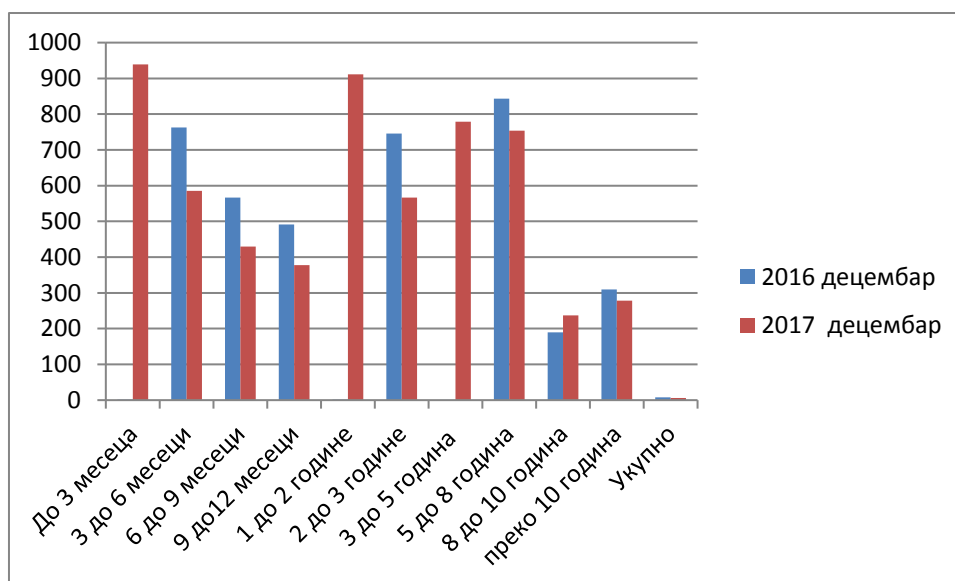
Szabadkán 2017 decemberével bezárólag a munkanélküliek száma összesen 5.858, ebből 2.761 fő, vagyis 47,13 % nő. A veszélyeztetett kategóriába tartozók száma összesen 5.489, közülük 407 fogyatékkal élő személy, a 30 évnél fiatalabbak 1.222, tartósan munkanélküliek 3.526 személy.

A várakozás időtartama	2016 decembere	2017 decembere
3 hónapnál kevesebb ideig vár	1.314	939
3-6 hónap	763	585
6-9 hónap	567	430
9 - 12 hónap	491	378
1 - 2 év	1.223	911
2 - 3 év	746	567
3 és 5 év között	1.081	779
5 és 8 év között	843	754
8 és 10 év között	190	237
Több mint 10 év	310	278
Összesen	7.528	5.858

9. táblázat: A munkanélküliek számának áttekintése életkor szerint, 2016/2017 decemberében ¹⁷

¹⁶ Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, Munkanélküliek számának áttekintése nehezebben foglalkoztatható kategóriák szerint 2016 decemberében, Szabadka, 2016

¹⁷ Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, Munkanélküliek számának áttekintése életkor szerint 2016/2017 decemberében, Szabadka

1. grafikon A munkanélküliek számának áttekintése a várakozási idő szerint 2016/2017

Az aktív munkakorú lakosság szerkezetében történt változások jelentős, de nehezen kimutatható mutatója, amely kihat a foglalkoztatásra, illetve munkanélküliségre is, a fiatal egyetemi végzettségű szakemberek elvándorlása. E tekintetben komplex és általános társadalmi és gazdasági intézkedésekre van szükség, melyek támogatják az egyetemistákkal és végzős tanulókkal való munkát vállalkozói tudásuk és képességeik fejlesztése érdekében, és megteremtik a feltételeket a megfelelő foglalkoztatásuk ösztönzésére.

Külön hangsúlyt kell fektetni a menedzseri képességek erősítésére az önfoglalkoztatás támogatásaként, valamint az egyetemi végzettségű személyek ösztönzését az önfoglalkoztatásra, mert ha ők vállalkozásba fognak, az a többi munkanélküli fokozottabb foglalkoztatásának lehetőségét is jelentheti. A globális piacokon csak azok a vállalatok maradhatnak versenyképesek és sikeresek, amelyek rendelkeznek a szükséges tudással és menedzseri képességekkel.

Nehezebben foglalkoztatható személyek a munkaerőpiacon

Egyes kategóriák sebezhetősége a munkaerőpiacon azt eredményezi, hogy ezeket a kategóriákat – csoportokat nehezebben foglalkoztatottként kategorizáljuk. Ezért ebsélni fogunk a munkaképes lakosság egyes csoportjainak sebezhetőségéről, nehezebb foglalkoztathatóságáról és integrálásukról a munkaerőpiacra.

Bizonyos kategóriák sebezhetőségét eredményezhetik személyes, gazdasági és/vagy szociális tényezők, ami miatt kedvezőtlen helyzetbe kerülnek és ez negatívan hat ki életükre. Az olyan tényezők, mint az életkor, a képzettségi szint, a rokkantság, a nemi, etnikai hovatartozás,

szociális helyzet, stb. akadályt jelenthetnek az esélyegyenlőség és a munkahelyek elérhetősége szempontjából.

A foglalkoztatásról és a munkanélküliség elleni biztosításról szóló törvény értelmében nehezebben foglalkoztatható az a munkanélküli, aki egészségi állapota, elégtelen vagy nem megfelelő képzettsége, társadalmi-demográfiai jellemzői, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat regionális vagy szakmai eltérései, vagy más objektív körülmények miatt nehezebben talál munkát.

A munkaerőpiacon a sebezhetőséget általában a különböző munkaerő-piaci mutatók határozzák meg, amelyek a teljes munkaképes korú népességhez viszonyítva átlagon aluliak. A veszélyeztetett kategóriák esetében ezek a mutatók kedvezőtlenebbek, mint a munkaképes korú teljes népesség megfelelő átlagértékei. A következő mutatókat kell figyelembe venni: a munkanélküliségi ráta, a foglalkoztatási ráta, a foglalkoztatás minőségére vonatkozó mutatók, a veszélyeztetett kategóriák foglalkoztatásának mértéke és a tartós munkanélküliek aránya a munkanélküliek teljes létszámában, stb. Ez azt jelenti, hogy az e kategóriákba tartozó személyek további akadályokba ütköznek a munkaerőpiacra való belépéskor, és támogatásra lehet szükségük a munkaerő-piaci beilleszkedéshez és a megfelelő állás megtalálásához.

A 2011-2020 közötti időszakra vonatkozó Nemzeti Foglalkoztatási Stratégia különösen érzékeny kategóriákat határoz meg a munkaerőpiacon, és az aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedéseknek elsődlegesen rájuk kell irányulniuk. Ebbe a kategóriába tartoznak: a romák, fogyatékkal élők, a vidéki népesség, a képesítés nélküli személyek, a nők, fiatalok (15-30 évesek), idősek (50 év felettiek), a tartósan munkanélküliek (12 hónapnál hosszabb ideig munkát keresők, és különösen akik 18 hónapnál hosszabb ideig keresnek munkát), a létszámfeleslegként elbocsátottak, a pénzügyi kompenzáció kedvezményezettjei, a pénzügyi segélyek kedvezményezettjei, az egyedülálló szülők, a szülői gondozás nélküli gyermekek, a családon belüli erőszak áldozatai, az emberkereskedelem áldozatai, a belföldi lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek, a menekültek, a börtönökből visszatérők, stb.

A Nemzeti Foglalkoztatási Akciótervet évente kell kidolgozni, és összhangban kell állnia a 2011-2020 időszakra vonatkozó Nemzeti Foglalkoztatási Stratégiával. Minden évben a nehezebben foglalkoztatható személyek elsőbbséget élveznek aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedések végrehajtása során.

A 2018. évben a nehezebben foglalkoztatható személyek elsőbbséget élveznek az aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedéseit illetően, úgy országos szinten mint Szabadka város területén.

- 30 évnél fiatalabbak
- nők
- létszámfelesleggé vált dolgozók

- 50 évnél idősebbek
- szakképzetlen és alacsony szakképzettségű személyek,
- fogyatékkal élő személyek,
- romák,
- szociális segélyben részesülő munkaképes személyek,
- plnzzuttatásokban részesülők,
- tartósan munkanélküliek (több mint 12 hónapja szerepelnek a nyilvántartásban, de különösen akik több mint 18 hónapja keresnek munkát),
- az elesett harcosok 30 évnél fiatalabb gyermekei,
- 30 évnél fiatalabb állami gondozottak,
- az emberkereskedelem áldozatai és
- a családi erőszak áldozatai.

A 2018. évben az aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedésekbe és programokba bekapcsolódnak: a különösen érzékeny csoportba tartozó egyéb nehezen foglalkoztatható személyek, mint: a vidéki lakosság, a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek, a visszafogadási megállapodás szerinti visszatérők, az egyedülálló szülők, a házastársak olyan családban, amelyben mindkét házastárs munkanélküli, a fogyatékos gyermekek szülei, stb.

A 2018. évi Nemzeti Foglalkoztatási Akciótervben az aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedéseket illetően a nehezebben foglalkoztatható személyek elsőbbséget élveznek.

Különösen veszélyeztetettek azok a személyek, akik a sérülékenységi/nehezebb foglalkoztathatóság több tényezőjével is szembesülnek egyszerre.

Az aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedések és programok ösztönzőleg hatnak a személyek munkaerőpiaci helyzetének javítására.

Munkaerő-felesleg

A munkáról szóló törvény 153. szakasza alapján a munkaadó köteles meghozni a munkaerő-felesleg megoldásáról szóló programot, ha megállapítja, hogy technológiai, gazdasági vagy szervezeti változások miatt 30 napon belül az alkalmazott munkája iránt határozatlan időre meg fog szűnni a szükséglet, és pedig ha ez legalább 10 alkalmazottat érint a 20-nál több és 100-nál kevesebb határozatlan időre felvett munkást alkalmazó munkaadónál, továbbá a munkavállalók 10%-nál a 100-tól 300 személyt (határozatlan időre) foglalkoztató munkaadó esetében, és legalább 30 alkalmazott esetében, ha a munkáltató 300-nál több személyt foglalkoztat határozatlan időre. Ezt a programot a munkáltatónak akkor is el kell készítenie, ha megállapítja, hogy 90 napon belül 20 alkalmazott munkája válik feleslegessé, tekintet nélkül az általa alkalmazott munkások teljes számára. A munkaerő-felesleg megoldásáról szóló program meghozatala előtt a munkáról szóló törvény 154. szakaszával

összhangban a munkaadó köteles a reprezentatív szakszervezettel és az illetékes köztársasági foglalkoztatási szervezettel együttműködve megfelelő intézkedéseket tenni annak érdekében, hogy a felesleggé vált alkalmazottak újra elhelyezkedhessenek. Ilyen értelemben a NFSZ köteles elkészíteni a A munkaerő-felesleggé vált alkalmazottak foglalkoztatására vonatkozó vélemény és javaslat című dokumentumot, és ezt figyelmébe ajánlani annak a munkáltatónak, aki a munkaerő-felesleg megoldásáról szóló programot készíti. Ugyanakkor felsorolja azokat az aktív intézkedéseket is, melyeket a NFSZ fog megtenni a rendelkezésére álló lehetőségekből, mint amilyen az újbóli foglalkoztatás vagy önfoglalkoztatás, közvetítői szolgáltatások igénybevétele, támogatások, képzés és hasonló.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szabadkai fiókintézete a 2017. év folyamán intézkedési javaslatokat tett a felmondott munkaszerződések számának csökkentésére és a létszámfölséggé vált dolgozók újrafoglalkoztatására – a Szabadkai Állategészségügyi Intézmény Rt és a szabadkai Gloria Kft. munkáltatóknál. A Szabadkai Állategészségügyi Intézet Rt. melyben összesen 226 alkalmazott dolgozik határozatlan idejű munkaszerződéssel 39 személyt mutatott ki létszámfeleslegként. A szabadkai Gloria Kft. 26 alkalmazott dolgozik határozatlan idejű munkaszerződéssel 15 személyt mutatott ki létszámfeleslegként. Ami azt jelenti, hogy az NFSZ szabadkai részlege két munkáltatónál összesen 54 létszámfelesleggé vált dolgozó esetében intézkedett az újrafoglalkoztatás érdekében.

Nők a helyi munkaerőpiacon

A 2011. évi népszámlálás eredményei szerint Szabadka város területén 141.554 lakos élt. Ebből a nők száma 73.514, valamivel több, mint a férfiak száma, ugyanis ők 68.040-en vannak. Napjainkban a munkaképes nők legnagyobb része a szürkegazdaságban dolgozik, ideiglenes munkákat vállalva, helyettesítésként, otthoni munkát végezve, ingyen vagy kevesebb fizetésért mint a férfiak, és ezzel társadalmi kirekesztettségük összetettebbé válik. Itt üvegmenyезet-jelenségről beszélhetünk, ami a nemek közötti gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségekből ered. Ez több, egymásból eredő csoporttényezőben nyilvánul meg:

1. a férfiak és nők társadalmi szerepéről alkotott, berögződött álláspontok, melyek gyakran meghatározzák, milyen szintű és irányú oktatásban vegyenek részt a fiatal nők
2. nemek szerinti foglalkozási szegregáció (a hagyományosan női foglalkozások kevésbé fizetettek, kevésbé összetettek és állítólag szerényebb képességeket igényelnek, és azokon a területeken is, ahol túlnyomórészt nők dolgoznak, a vezetői posztokat férfiak töltik be),
3. ugyanazon munkáért többet fizetnek a férfiaknak, mint a nőknek, tekintet nélkül az elfogadott jogszabályra (Nemek egyenjogúságáról szóló törvény),
4. a nők nehezen tudják összehangolni a munkahelyi és a családi kötelezettségeiket.

Bár a foglalkoztatási arányok közötti különbségek továbbra is meglehetősen nagyok, azok mégis fokozatos csökkenést mutatnak. A férfiak és nők foglalkoztatási mutatói közti különbségek 2006-tól jegyzett csökkenése azt mutatja, hogy Szerbia aktív foglalkoztatási politikája és a nők foglalkoztatásának ösztönzése pozitív eredményeket nyújtott. Eddig a válság olyan tevékenységekre volt a legnagyobb hatással, melyek többnyire „férfi munkát” igényelnek, mint amilyen az építőipar és a feldolgozóipar. Ezekből az okokból kifolyólag továbbra is a nemek egyenlőségét figyelembe véve kell betartani a foglalkoztatáspolitikai intézkedéseket, külön figyelmet fordítva a nők bevonására.

A nők hátrányos helyzetének általános mutatói:

- ▶ gazdasági függőség,
- ▶ munkanélküliség és a munkanélküliek jogvédelmének problémája,
- ▶ a társadalomban uralkodó nemi sztereotípiák és erőteljes szociális nyomás,
- ▶ ingyenes munka/nők falusi gazdálkodása, és falusi jellegű munkák végzése a külvárosi településeken
- ▶ a különböző intézmények és szervezetek közötti hiányos koordináció,
- ▶ a nemek egyenjogúságáról szóló törvény és a nők jogairól szóló egyezmény mellőzése
- ▶ nehézségek a családi és hivatásbeli szerep összeegyeztetésében
- ▶ a nők saját jogaikkal kapcsolatos tájékoztatlansága.

Szabadka város területén a NFSZ nyilvántartásában 5.858 munkanélküli szerepel, ebből 2.761 (47,13%).

Célcsoport: Nők	Szabadka	
	Összesen	%
Összesen	2.761	100,00%
I. fokú szakképzettség	1.156	41,87
II. fokú szakképzettség	94	3,40
III. fokú szakképzettség	398	14,41
IV. fokú szakképzettség	725	26,25
V. fokú szakképzettség	5	0,18
VI-1. fokú szakképzettség	73	2,64
VI-2. fokú szakképzettség	47	1,70
VII-1. fokú szakképzettség	231	8,36
VII-2. fokú szakképzettség	2	0,07

10. táblázat: A munkanélküli nők száma szakképzettség szerint

A munkanélküli nők összetétele képzettségi szintek szerint a következő: legtöbb az I. fokozatú képzéssel rendelkezők száma 1,156 (41,87%), majd ezt követi a IV. fokozattal rendelkezők száma 725 (26,25%), III. fokozata van 398 főnek (14,41%), VII. fokozata 231 főnek (8,36%), II. fokozattal 94 személy (3,40%), VI. fokozattal 47 személy rendelkezik (8,36%), míg legkevesebbüknek V. fokozatú képzettsége van – 5 főnek (0,18%).

A nők önfoglalkoztatása

Az önfoglalkoztatás az aktív foglalkoztatási politika egyik intézkedése, amely azoknak a nyilvántartásban szereplő munkanélkülieknek nyújt segítséget, akik szeretnének önálló vállalkozásba kezdeni. A város területén a nők is jelentős számban vesznek részt az önfoglalkoztatási programokban. Az önfoglalkoztatáshoz nyújtott támogatás igénylésének előfeltétele a munkanélküli státuszon kívül a vállalkozói képzésen való részvétel. Mindenki, aki részt kíván venni ebben a programban, köteles elvégezni a NFSZ által a vállalkozási témakörben szervezett képzést, s ezzel teljesítik a pályázáshoz szükséges feltételeket. A 2017. év folyamán az önkormányzat területén 185 munkanélküli személy végzett el a képzést, ebből 100 nő, ami 54,00 %, ami több mint a résztvevők fele, vagyis a nők részvétele 5%-kal magasabb az előző évnél, és megközelítőleg a korábbi évekkel azonos szinten van.

Az önfoglalkoztatási programon keresztül vállalkozást indított személyek 66%-a nő, ami 20 %-kal több mint tavalyi, és eddig a legmagasabb arány.

A vállalkozó nők többnyire szolgáltatói tevékenységet választottak, mint például fodrász-kozmetikus, vendéglátói, egészségügyi, számviteli és könyvvizsgálói munkák, továbbá a termelői tevékenységek - ruházati cikkek gyártása és kereskedelem, míg a többi tevékenység kevésbé van jelen. A szolgáltatások fejlődési iránya már évek óta ugyanazon a szinten van, tehát nem volt jelentős változás. Megfigyelhető a női vállalkozók számának enyhe növekedése a termelőiparban.

A női vállalkozásokon belül külön csoportot képeznek a mezőgazdasági vállalkozók, akik olyan külvárosi településeken kezdik meg a kisgazdálkodást, ahol a gazdasági tevékenységek és fejlődés főként a mezőgazdaságon alapul. Ezeket a vállalkozásokat a mezőgazdasági termelés diverzifikációja területén indítják be (új növényfajták termesztése, szerves termelés), továbbá a tej-, gyümölcs és zöldségfeldolgozás, a modern állattartás, népi vállalkozás és falusi turizmus terén próbálkoznak.

Habár az ilyen vállalkozások többnyire a gazdasági birtokokon (bejegyzett) működnek, mégis a nők önfoglalkoztatása kategóriába tartoznak, amit támogatni kell, tekintettel arra, hogy Szabadka város lakosságának mintegy 30% -a él ezeken a településeken, és legalább felerészt nők.

A másik ok, amiért Szabadka külvárosi településein támogatni kell a nők önfoglalkoztatását, a Helyi fenntartható fejlődési stratégiában (HFFS) megfogalmazott cél, illetve annak hangsúlyozása, mennyire fontos a mezőgazdaság és a falusi turizmus fejlesztése, hiszen ezek a város fontos fejlesztési lehetőségei. Az újabb kutatások szerint (SeCons és Femina Creativa, UN Women) a legtöbb új ötlet és kezdeményezés a nőktől származik, és a falusi gazdaság átalakításában vezető szerepet töltenek be.¹⁸

Az önfoglalkoztatási program mellett a nők jelentős számban vettek részt az aktív foglalkoztatáspolitikai egyéb programjaiban is, a közmunka programokban és a munkahelyteremtést támogató programokban.

A munkahelyteremtést támogató programokban részt vevők 49%-a nő, ami kevesebb mint az előző évben. A közmunkaprogramokban a 2017. év folyamán a nők 39,50%-ban vettek részt, ami szintén valamivel – 10 %-kal alacsonyabb az előző évhez viszonyítva.

A nők részvételi arányát vizsgálva néhány évre visszamenőleg az aktív foglalkoztatáspolitikai valamennyi intézkedését figyelembe véve, a nők részvétele megegyezik a több éves átlaggal, vagyis a résztvevők mintegy felét képezik.

Fogyatékkal élő személyek a helyi munkaerőpiacon

A fogyatékkal élőknek az akadályok egész sorával kell szembesülniük, amikor munkaviszonyt kívánnak létesíteni, kezdve az előítéletekkel egészen az építészeti akadályokig bárhová is mennek. Ahhoz, hogy a fogyatékkal élők ki tudják elégíteni alapvető egzisztenciális szükségleteiket, munkalehetőséget kell biztosítani számukra, de ehhez minimális változtatásokra van szükség a munkahelyiségek és a munkába járás tekintetében, és némileg változtatni kell a munkamódszereket is. A fogyatékkal élők foglalkoztatásáról és szakmai rehabilitálásáról szóló törvény¹⁹ 24. szakasza kötelezővé teszi a fogyatékkal élők foglalkoztatását mindazon munkáltató számára, akinek húsznál több alkalmazottja van. Az említett jogszabályok segítségével, a fogyatékkal élők egy részének sikerült bekapcsolódni a munkába, de ez továbbra sem elegendő.

Szabadka arra törekszik, hogy olyan várossá váljon, mely teljesen alkalmazkodik a fogyatékkal élő személyekhez, így az utóbbi években nagy figyelmet szentelnek az inklúciónak, hogy a fogyatékkal élő polgárok a közösség aktív tagjaivá válhassanak, és saját

¹⁸ A női vállalkozásról Szerbiában tanulmány szerint (SeCon UN Women) és a Femina Creativa kutatásai szerint a városi női vállalkozások stagnálnak illetve számuk csökken, míg a falusi női vállalkozások száma növekszik, sok érdekes ötlettel.

Készülőben van a vajdasági falusi nők helyzetének javítását célzó tartományi stratégia, melynek új lehetőségeket kellene nyitnia e területen.

¹⁹ Forrás: http://www.nsz.gov.rs/live/digitalAssets/0/327_zakon_o_profesionalnoj_rehabilitaciji.pdf (2018.01.20.)

lehetőségeikkel hozzájáruljanak a város fejlődéséhez. A 2014-es, 2015-ös, 2016-os és 2017-es pozitív példák is mutatják, hogy ezek a személyek sikeresek tudnak lenni a munkájukban, és el tudják érni a kívánt eredményeket, s a különbségek csak a munkamódszerben mutatkoznak meg és a munkahelyiségek átalakításában.

A munkáltató viszont már csak az utolsó lépés a fogyatékkal élők foglalkoztatásában. Az egész oktatási folyamatot kell átalakítani, és lehetővé tenni a fogyatékkal élők számára, hogy kellő tudásra és képesítésre tehessenek szert a munkaerő-piac követelményeinek megfelelően.

Város	Munkanélküliek száma		Munkanélküliek száma FÉSZ		Fogyatékkal élők részvételi aránya a munkanélküliek teljes létszámában	
	Összesen	Nők	Összesen	Nők	Összesen	Nők
Szabadka	5.858	2.761	407	165	6,95	5,98

11. táblázat: A fogyatékkal élő munkanélküliek számának áttekintése és a munkanélküliek teljes létszámában való részarányuk Szabadkán

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szabadkai fiókjának nyilvántartásában 407 fogyatékkal élő személy szerepel, ebből 165 nő (40,54%), és 242 férfi.

Célcsoport: fogyatékkal élő személyek	Szabadka			
	Összesen	%	Nők	%
Összesen	407	100,00%	165	100,00%
I. fokú szakképzettség	176	43,24	61	36,97
II. fokú szakképzettség	53	13,02	22	13,33
III. fokú szakképzettség	84	20,63	45	27,27
IV. fokú szakképzettség	67	16,46	29	17,57
V. fokú szakképzettség	3	0,74	0	0
VI-1. fokú szakképzettség	9	2,21	1	0,60
VI-2. fokú szakképzettség	3	0,74	1	0,60
VII-1. fokú szakképzettség	11	2,70	5	3,03
VII-2. fokú szakképzettség	1	0,74	1	0,60

12. táblázat: A fogyatékkal élő munkanélküliek áttekintése szakképzettség szerint

A szakmai képzettség tekintetében a helyzet a következő: legtöbb az I. fokozatú képzéssel rendelkezők száma 176 (43,24%), majd ezt követi a III. fokozattal rendelkezők száma 84 (20,63%), IV. fokozata van 67 főnek (16,46%), II. fokozata 53 főnek (13,02%), VI. fokozata van 12 főnek (2,95%) és VI. fokozattal is 12 személy rendelkezik (2,95%), míg V. fokozatú képzettsége 3 főnek van (0,74%).

A fogyatékkal élő személyek munkaerőpiacon való hátrányos helyzetének általános indikátorai:

- ▶ gazdasági függőség, amelyből saját erővel nem képesek kitörni,
- ▶ építészeti akadályok,
- ▶ előítéletek és szociális elszigeteltség,
- ▶ mozgáskorlátozottság, ami akadály a szociális kapcsolatteremtésben és nehézségeket okoz a munkába való beilleszkedésben,
- ▶ a munkáltató nem eléggé fogékony a fogyatékkal élő személy foglalkoztatásának problémájára és lehetőségeire.

A diszkrimináció ellen irányuló elvek, melyeknek célja a társadalmi tudat formálása a fogyatékkal élők befogadása tekintetében, és egyenlő jogokra vonatkozóan, melyek univerzálisak és mindenkire vonatkoznak, az alábbiak:

- A különbözőség fokozottabb tiszteletben tartása a személyi jogok révén,
- Szociális hozzáállás és az akadályok megszüntetése,
- A befogadás ösztönzése a foglalkoztatás révén,
- A szociális integrációs folyamat támogatása,
- Szociális struktúrák erősítése és bővítése, melyek társadalmasítást tartalmaznak,
- A közvélemény tájékozottságának javítása, köztudat kialakítása

A fogyatékkal élő személyekre jellemző, hogy csak kis részük helyezkedik el végzettségének vagy szakmai képesítésének megfelelően, ehelyett megmaradt szellemi és fizikai képességeihez mérten vállalnak munkát.

Város	Nyilvántartásból foglalkoztatottak száma		Nyilvántartásból foglalkoztatott fogyatékkal élők száma		Fogyatékkal élők részvételi aránya	
	Összesen	Nők	Összesen	Nők	Összesen	Nők
Szabadka	3.706	1.913	191	83	5,16	4,34

13. táblázat: A fogyatékkal élők foglalkoztatása és részarányuk a Szabadkán 2017.01.01. és 2017.12.31. között foglalkoztatottak teljes létszámában

Az év eleje óta, 2017.12.31. napjával bezárólag 191 fogyatékkal élő személy helyezkedett el, közülük 83 nő (43,45%), Szabadka városa a 2017. évben a közmunkák révén lehetővé tette a fogyatékkal élő személyek alkalmazását is, így nyújtva támogatást a szociális ellátás terén megvalósított projektek révén.

Fiatalok a helyi munkaerőpiacon

A fiatalok helyzete a szabadkai munkaerőpiacon szintén nehéz, bár gyakran élveznek előnyöket az elhelyezkedéskor, a tapasztalathiány miatt mégis nehezen jutnak első munkahelyhez, így a pályakezdekők százalékaránya igen magas. A fiatalok egy részében nem tudatosul, hogy karrierjüket önállóan kell építeniük. A készségek hiánya a következő területen figyelhető meg: szakmai életrajzon keresztül történő bemutatkozás, és a munkáltatóval folytatott beszélgetés, minek keretében különböző fellépési stílusokat kell kifejleszteni az állásinterjúkon való részvételhez. Másrészről igen alkalmazkodók, és könnyen elhelyezkednek olyan nagyobb városokban, ahol magasan szakképzett káderekre van igény.

A fiatalok szakképzettsége releváns strukturális mutatója a munkaerő egy része oktatási szintjének, és a közeljövőben ez a csoport fogja meghatározni az ország fejlesztési potenciálját.

Város	Munkanélküliek száma		30 évnél fiatalabb munkanélküliek száma		Fiatalok részaránya (30 évnél fiatalabbak) a munkanélküliek teljes létszámában	
	Összesen	Nők	Összesen	Nők	Összesen	Nők
Szabadka	5.858	2.761	1.222	605	20,86	21,91

14. táblázat: A 30 évnél fiatalabb munkanélküliek áttekintése és százalékarányuk a szabadkai munkanélküliek teljes létszámában

A 2017. év folyamán az NFSZ szabadkai fiókintézetének nyilvántartásában a 30 évnél fiatalabb munkanélküliek száma 1.222 volt, ami a munkanélküliek teljes számának 20,86%-a. A 30 évnél fiatalabbak csoportjába tartozó munkanélküliek 10,32%-a nő.

Célcsoport: Fiatalok (30 év alattiak)	Szabadka			
	Összesen	%	Nők	%
ÖSSZESEN	1.222	100,00%	605	100,00%
I. fokú szakképzettség	547	44,76	231	38,18
II. fokú szakképzettség	25	2,04	9	1,48
III. fokú szakképzettség	138	11,29	55	9,09
IV. fokú szakképzettség	297	24,30	174	28,76
V. fokú szakképzettség	1	0,08	1	0,16
VI-1. fokú szakképzettség	3	0,24	1	0,16
VI-2. fokú szakképzettség	46	3,76	32	5,29
VII-1. fokú szakképzettség	165	13,50	102	16,86
VII-2. fokú szakképzettség	0	0	0	0

15. táblázat: A 30 évnél fiatalabb munkanélküliek száma szakképzettség szerint

A legtöbb munkanélküli fiatal nem fejezte be az általános iskolát, illetve I. fokú szakképzettséggel rendelkezett 44,76%, ezt követték a IV. fokú képzettséggel rendelkezők 24,30%, míg III. fokú szakmai képzettséggel 11,29%-uk, VII. fokúval pedig 13,50%-uk rendelkezik.

A fiatalok foglalkoztatásának elemzése azt mutatja, hogy leggyakrabban a rugalmas munkaformákon keresztül helyezkednek el, a részmunkaidős, ideiglenes vagy alkalmi munkákra, a munkáltató helyiségein kívül, és hogy alacsonyabb bérét dolgoznak.

Város	A nyilvántartásból foglalkoztatottak száma		Foglalkoztatottak száma 30 évnél fiatalabbak a nyilvántartásból		Fiatalok részaránya (30 évnél fiatalabbak) a foglalkoztatásban	
	Összesen	Nők	Összesen	Nők	Összesen	Nők
Szabadka	3.706	1.913	1.293	690	34,89%	36,07%

16. táblázat: A 30 évnél fiatalabbak foglalkoztatása és részarányuk a Szabadkán 2017.01.01. és 2017.12.31. között foglalkoztatottak teljes létszámában)

Az NSZF nyilvántartásából az év elejétől 2017.12.31-éig Szabadkán 1.293 fiatal kapott munkát, ebből 690 a nő.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által megvalósított programok a fiataloknak lehetőséget nyújtanak ahhoz, hogy sikerebben startoljanak a munkaerőpiacon, munkatapasztalat-szerzési lehetőséget kínálva nekik, továbbá konkrét munkára való felkészítéssel, a munkaadók pénzügyi ösztönzésével, hogy alkalmazzák őket, valamint a saját vállalkozás beindításához nyújtott segítséggel. A fiatalok vállalkozókként szinte kizárólag szolgáltatói tevékenységet választottak, mint például a nők fodrász-kozmetikus tevékenységet, a férfiak vitathatatlanul az új technológiákat részesítik előnyben, mint például a számítógépes programok kidolgozása és karbantartása, és a kisipari szolgáltatások, mint amilyen a szobafestő-mázoló.

Az aktív foglalkoztatás-politikai programok egyike a munkáltatók támogatása munkahelyteremtés céljából, amikor a fiatalok alkalmazásáért az alapösszegezen kívül a munkáltatók további pénzösszeget is kapnak. E támogatásoknál az egyik prioritást a 30 évnél fiatalabbak foglalkoztatása jelenti. A munkáltatók munkahely-teremtési programokon keresztül történő támogatása keretében a 2017. évben 33 munkanélküli helyezkedett el ebből a korosztályból. Az előző évhez viszonyítva jelentősen, kb. 50%-kal csökkent az említett intézkedés révén foglalkoztatott fiatalok részaránya.

A szakmai gyakorlat megszerzésére irányuló program olyan fiataloknak szól, akik először kezdenek dolgozni az iskoláztatásuk során szerzett szakmájukban. E program keretében általában az oktatásban és a szociális tevékenységekben helyezkednek el a fiatalok, továbbá az adminisztrációs foglalkozásokban és az egészségügyben. A 2017. év folyamán ebben a programban 50 személy vett részt, és valamennyien 30 évnél fiatalabbak. Ezzel ellentétben a szakmai gyakorlat programba egyetlen fogyatékkal élő fiatal sem kapcsolódott be.

45 évnél idősebbek

A 45 év feletti korcsoportba tartozó személyek munkanélküliségi aránya évről évre lineárisan nő. Ennek okai: a nagyszámú sikertelen privatizáció, és a vállalatok csődeljárás alá helyezése, vagy a vállalatok működésében felmerülő gazdasági nehézségek miatti létszámcsökkentés, valamint a 30 évnél fiatalabbak foglalkoztatásának ösztönzése, és a megfelelő tudás és képesség hiánya

Szabadkán a 45 év feletti korcsoportban 2.896 munkanélküli személy van (49,44%), ebből 1.190 nő (43,1%), amiből kitűnik, hogy ebben a kategóriában több a férfi, mint a nő. Az adatok azt mutatják, hogy az ebbe a korcsoportba tartozók többsége munkaviszonyból került át

a nem aktív csoportba, ennek különböző okai vannak, például: motiváció elvesztése, nincs kedve az aktív álláskeresésre, mert a munkáltatók főként a fiatalabb munkaerőt kívánják alkalmazni, továbbá a nem elegendő tudás, s ezzel együtt kisebb esély a munkába állásra. Az említett okok miatt továbbra is növekszik azoknak a 45 év feletti személyeknek a száma, akik tartósan munkanélkülivé válnak. A 2011. évi helyi foglalkoztatási akciótervben a szabadkai munkaerő-piacon a különösen érzékeny csoportok közé a nők, a fiatalok, a fogyatékkal élők és a romák lettek besorolva. A 2012., 2013., 2014. és évi helyi foglalkoztatási akciótervvel ez a lista bővül a 45 év feletti munkanélküliek csoportjával, a számos olyan körülmény miatt, ami nehezíti számukra a munkaviszony létesítését a helyi munkaerő-piacon. A 2016. és 2017. évben az újrafoglalkoztatás feltételeinek megteremtése során az 50 évnél idősebb korosztályra kell nagyobb hangsúlyt fektetni, mint a munkanélküliek legveszélyeztetettebb csoportjára.

Romák a helyi munkaerőpiacon

A roma populáció a leghátrányosabb helyzetű és legkirekesztettebb munkavállalói csoport úgy a helyi, mint az országos munkaerőpiacon. Az NFSZ szabadkai fiókintézetének hivatalos adatai szerint a nyilvántartásban 323 személy szerepel, közülük 159 nő. Ezek az adatok nem tükrözik a reális helyzetet, mivel a nyilvántartásba vétel során a romák egy része nem kívánja hangsúlyozni nemzeti hovatartozását. A Roma Oktatási Központ adatai szerint az aktív, munkaképes korú romák száma Szabadkán 1.850. A 2011-es népszámlálás során Szabadka város területén 2.959 személy vallotta magát a roma kisebbséghez tartozónak. Ez az adat megegyezik a Roma Oktatási Központ (ROK) 2006-os adataival a roma közösség számát illetően. A Központ nyilvántartásába belekerültek az 1996-tól született fiatalok is. A ROK adatai a következők:

Anya/nevelőanya		Apa/nevelőapa	
A nyilvántartásba vett anyák száma:	560	A nyilvántartásba vett apák száma:	556
Iskolai végzettség:		Iskolai végzettség:	
Iskolázatlan	417	Iskolázatlan	289
Elemi iskolai végzettségű	41	Elemi iskolai végzettségű	72
Általános iskolai végzettségű	81	Általános iskolai végzettségű	134
Középiskolai végzettségű	19	Középiskolai végzettségű	57
Főiskolai/egyetemi végzettségű	2	Főiskolai/egyetemi végzettségű	4
Munkaviszony:		Munkaviszony:	
Munkanélküli	539	Munkanélküli	425
Állandó munkaviszonyban	4	Állandó munkaviszonyban	10

Vállalkozó	6	Vállalkozó	22
Időszaki vagy idénymunkás	10	Időszaki vagy idénymunkás	83
Egyéb	1	Egyéb	16

17. táblázat: A roma népesség képzettségének és foglalkoztatásának áttekintése²⁰

A hagyományos életvitelük nagyban befolyásolja a roma közösség állapotával kapcsolatos megállapításokat: nagyon kevesen kerestek aktívan állást, a roma nemzetiségű nők a gyermekvállalás és gyermeknevelés elkötelezettjei, a populáció nem rendelkezik elegendő tájékozottsággal arról, hogyan gyakorolhatja jogait és kötelezettségeit a köz-és állami intézményeknél, a munkáltatók előítélettel vannak irányukban, amikor foglalkoztatásról van szó stb. A romák foglalkoztatásához és a munkaerőpiacon való helyzetük javításához kapcsolódó nehézségek egy egész sor összetett szociális, gazdasági, politikai és egyéb körülménytől függenek. A roma kisebbség tagjainak legnagyobb része szélsőségesen szegénységben és rossz körülmények között él, különösen egészségügyi és higiéniai szempontból, gyakran nem rendelkeznek személyes okmányokkal, nincs társadalombiztosításuk és rendkívül alacsony a képzettségük. A romák egy része nem beszéli a hivatalos államnyelvet, kevesen végezték el az általános iskolát, és igen korlátozottak a lehetőségeik arra, hogy az általános iskola után tovább tanuljanak. Többségük munkanélküli, a dolgozó romák pedig a legalacsonyabb képzettséget igénylő és gyengén fizető munkákat végzik. Önszorgalomból elsajátított szakmák gyakorlásával igyekeznek fenntartani magukat, ami miatt rendkívül kedvezőtlen és versenyképtelen helyzetbe kerülnek a munkaerőpiacon, és minimális bért valósítanak meg. Az viszont pozitívum, hogy a fiatal romák bekapcsolódnak a felnőttképzésekbe, mert a munkaerőpiac nem tud nagyobb számú képzetlen munkaerőt befogadni.

A 2017. évben bizonyos számú roma nemzetiségű polgár bekapcsolódott az aktív foglalkoztatási programba. Így például 3 személy kapcsolódott be a közmunka programba, ami rendkívül kevés. Az elemzés azt mutatja, hogy kevés roma nemzetiségű személy kapcsolódik be az aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedésekbe. A 2018. évben a roma kisebbség irányában alkalmazott megfelelő intézkedéseken belül fontos, hogy a munkaerőpiacon kívüli beilleszkedésükért is tenni kell valamit, illetve a társadalmi kirekesztettségük gyökereit kellene kezelni – a lakhatás, az oktatás, az egészségügy, a nemzetek közötti viszonyok kialakítása stb. terén.

²⁰ Forrás: Roma Oktatási Központ, Szabadka, 2012.

Város	Munkanélküliek száma		Roma nemzetiségű munkanélküliek száma		Romák százalékaránya a munkanélküliek teljes létszámában	
	Összesen	Nők	Összesen	Nők	Összesen	Nők
Szabadka	5.858	2.761	323	159	5,51	5,76

18. táblázat: A roma nemzetiségű munkanélküliek áttekintése és százalékarányuk a szabadkai munkanélküliek teljes létszámában

2017.12.31. napján 323 roma nemzetiségű munkanélküli volt, 68,53%-uk ill. 159 közülük a nő. A szabadkai munkanélküliek teljes létszámában 5,51%-kal vesznek részt.

Célcsoport: Romák	Szabadka			
	Összesen	%	Nők	%
Összesen	323	100,00%	159	100,00%
I. fokú szakképzettség	305	94,43	154	96,85
II. fokú szakképzettség	2	0,62	1	0,63
III. fokú szakképzettség	5	1,55	1	0,63
IV. fokú szakképzettség	8	2,48	2	1,26
V. fokú szakképzettség	0	0	0	0
VI-1. fokú szakképzettség	0	0	0	0
VI-2. fokú szakképzettség	1	0,31	0	0
VII-1. fokú szakképzettség	2	0,62	1	0,63
VII-2. fokú szakképzettség	0	0	0	0

19. táblázat: A munkanélküli romák száma szakképzettség szerint

A legtöbb munkanélküli romának nem volt befejezett általános iskolája, illetve I. fokú képzettséggel rendelkeztek 94,43%.

A szakképzetlen romák aránya 96,6% volt, míg a munkanélküliek 3,4%-a szakképzett, legtöbbjük: 2,48%-uk IV. fokú szakképzettséggel 1,55%-uk pedig III. fokú szakképzettséggel rendelkezett.

Város	A nyilvántartásból foglalkoztatottak száma		Foglalkoztatottak száma Romák a nyilvántartásból		Romák százalékaránya a foglalkoztatásban	
	Összesen	Nők	Összesen	Nők	Összesen	Nők
Szabadka	3.706	1.913	31	11	0,84	0,57

20. táblázat: A roma nemzetiségűek foglalkoztatása és részarányuk a Szabadkán 2017.01.01. és 2017.12.31. között foglalkoztatottak teljes létszámában

A 2017. év folyamán az NFSZ szabadkai részlegének nyilvántartásából 31 roma nemzetiségű kapott munkát, közülük 11, vagyis 35,48%-uk nő.

A FOGLALKOZTATÁSPOLITIKA PRIORITÁSAI

Szem előtt tartva a munkapiac helyzetét és alakulását, továbbá a foglalkoztatási nyilvántartás jellegzetességeit, a 2016-2018-as időszakra vonatkozó gazdasági reformok tervével (ERP)²¹, mely a gazdasági folyamatok tervezésének és követésének kulcsfontosságú dokumentuma, a Foglalkoztatás és munkapiac terület keretében prioritásként lett meghatározva a strukturális reform 14. – Az aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedések hatékonyságának növelése, különös tekintettel a fiatalokra, a munkaerő felesleggé váltakra és tartósan munkanélküli személyekre. Az említett reform a munkanélkülieknek nyújtandó tanácsadás módszerének és technikájának fejlesztésére irányul, ami kulcsfontosságú minden egyes személy foglalkoztathatóságának felmérésében, az illető személy jellemzőivel (végzettségi szint, munkatapasztalat, további ismeretek és készségek, nem és hasonló), valamint a munkaerőpiac jellegzetességeivel összhangban, az aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedésekbe való bekapcsolódás céljából, melyek a legnagyobb mértékben fognak hozzájárulni a versenyképesebb beilleszkedéséhez vagy visszailleszkedéséhez a munkaerőpiacon.

A következő időszakban különös figyelmet szentelünk az Európai Tanács 2015. október 5-én meghozott rendeletének, mely az uniós tagországok 2015. évi foglalkoztatási politikájára vonatkozó irányvonalakat tartalmazza, melyek az Európa 2020 integrált iránymutatások részét képezik és az alábbiakra értendők:

1) a munkaerő iránti keresletet ösztönzése, illetve minőségi munkahelyek létrehozása, a vállalkozás és a kis-és közepes vállalatok erősítése, a gazdasági légkör teljes körű javulása,

²¹ 2016. március 3-án let elfogadva

hogy enyhüljenek az akadályok a munkaerőpiacon és a nehezen foglalkoztatható személyek bevonásának ösztönzése;

2) A munkaerő kínálat, készségek és képességek javítása, az oktatási eredmények és a munkaerő-piaci igények összehangolását, valamint a hatékony áttérést az oktatás világából a munka világába. Külön figyelmet kell szentelni a NEET kategóriába (akik nem tanulnak és nincsenek munkaviszonyban) tartozó személyeknek, azzal a céllal, hogy aktiváljuk őket és rész vegyenek a munkaerő-piacon;

3) A munkaerő-piac működésének javítása, a társadalmi dialógus erősítése és a nem bejelentett munka elleni küzdelem mellett;

4) A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység elleni küzdelem és az esélyegyenlőség megteremtése mindenki számára a munkaerő-piacon.

Ugyancsak, figyelembe véve az Európai Tanács 2016. február 15-én kelt ajánlását a tartósan munkanélküliek munkaerő-piaci integrálásáról, valamint azt a tényt, hogy a tartós munkanélküliség a munkanélküli személyek munkaügyi és társadalmi integrálódásának egyik kulcsfontosságú akadálya, és kihat az ismeretek, készségek és kompetenciák elavulására. Célzott támogatási intézkedéseket kell tenni azok a munkanélküli személyek felé, akik több mint 12 hónapja keresnek munkát, azzal, hogy a támogatásnak még intenzívebbnek kell lennie a 18 hónapnál hosszabb ideje munkát kereső személyek esetében.

Figyelembe véve az európai foglalkoztatáspolitikai irányvonalait és ajánlásait, a Szerb Köztársaság munkaerő-piaci helyzetének és alakulásának mutatóit, a folyó reformfolyamatokat és dokumentumokat, az előzetes tevékenységek eredményeit és a becslések eredményeit, megállapítottuk a 2018. évi foglalkoztatáspolitikai prioritásokat:

1) A munkaerő-piaci feltételek javítása és a munkaerő-piaci intézmények fejlesztése;

2) A foglalkoztatás ösztönzése, és a nehezen foglalkoztatható személyek integrálása a munkaerőpiacon, valamint a regionális és helyi foglalkoztatáspolitikai támogatása;

3) A munkaerő minőségének javítása és a humántőkébe való befektetés.

A HELYI FOGLALKOZTATÁSI AKCIÓTERV KIDOLGOZÁSÁBAN ÉRDEKELT FELEK FELTÉRKÉPEZÉSE

A helyi foglalkoztatási politikában számos érdekelt félnek megvannak az érdekei, s többségük felismerte helyét és feladatát a helyi akcióterv kidolgozásának folyamatában is, úgy mint a:

- Helyi önkormányzat, - (szerepe: a befektetésekhez és a vállalkozások fejlesztéséhez szükséges megfelelő üzleti környezet kialakítása, a helyi szolgáltatások alkalmazkodása a gyorsabb elhelyezkedés céljából (óvodák és napközik, jobb közlekedési feltételek...); a foglalkoztatáspolitikai integrálása a többi helyi szintű fejlesztéspolitikába; helyiségek rendelkezésre bocsátása az új innovatív programok megvalósításához, pl. technológiai parkok, inkubátorok, edző központok).
- Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, (szerepe: a helyi munkaerőpiac jellemzőinek és a foglalkoztatási lehetőségek felismerése, eszközöknek az aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedésekre való irányítása, közvetítői szerep a munkanélküliek foglalkoztatásában, közvetítés a vállalatok és oktatási intézmények, valamint a foglalkoztatási magánügynökségek között.).
- Helyi Foglalkoztatási Tanács, - (szerepe: a tevékenységek koordinálása és együttműködési háló létrehozása minden érdekelt fél számára a helyi foglalkoztatási akcióterv megvalósítása érdekében, az akcióterv kidolgozásának kezdeményezése, aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedések végrehajtása és hitelesítése)
- Regionális Fejlesztési Központ (szerepe: az erőforrástérkép fejlesztése, fejlesztési irány kijelölése és tanácsadás a munkaerő-felesleggel küzdő vállalatoknak és az új vállalkozóknak)
- A Szabadka területén működő szakszervezetek, (szerepe: a foglalkoztatás támogatása a szakszervezeti öntudat révén és a privatizációs folyamatok konstruktív támogatása a megelőző intézkedések végrehajtása tekintetében, a végkielégítések továbbítása az új munkahelyekre; a társadalmilag felelős és törvényes üzletvitelre és a munkakínálat minőségének fejlesztésére való ösztönzés; eszközöket javasolni az oktatási programok fejlesztéséhez és aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedések)
- Vállalkozók Egyesülete, (szerepe: az erőforrástérkép fejlesztése, a vállalkozók új munkaerő iránti szükségleteinek felmérése, munkaerő arculat, a gazdasági tevékenységek irányvonalának meghatározása).
- Regionális Gazdasági Kamara, (szerepe: az erőforrástérkép fejlesztése, a gazdasági tevékenységek irányvonalának meghatározása).

- A szabadkai általános és középiskolák aktívja, (szerepe: a munkaerő piacképességének és alkalmazhatóságának fejlesztése, valamint vállalkozói képességeinek fejlesztése és a cselekvés- és változásorientált civil társadalom fejlődése).
- Munkanélküliek
- Munkáltatók, (szerepe: új munkahelyek kreálása; a fiatalok első munkatapasztalatának megszerzésére irányuló program; a nehezen elhelyezkedő személyek kategóriájának foglalkoztatása (45-nél idősebbek, nők, fogyatékkal élők, gyakornokok,); információt nyújtani arról, hogy a tudás, készségek és képességek tekintetében melyek az igényeik, a foglalkozások és képesítések szabványának meghatározása).
- A peremre szorult csoportok: romák, fogyatékkal élő személyek, nők, fiatalok, stb. érdekvédelmével foglalkozó civil szervezetek (szerepe: a munkaerő piacképességének és alkalmazhatóságának fejlesztése, valamint vállalkozói képességeinek fejlesztése és a cselekvés- és változásorientált civil társadalom fejlődése).
- Az Infostud ügynökség (szerepe: az erőforrástérkép fejlesztése)

A foglalkoztatás problémakörének elemzése Szabadkára vonatkozóan

A helyi akcióterv kidolgozása során Szabadkán a foglalkoztatással kapcsolatban az alábbi problémák lettek azonosítva:

- jelentős fizetéseképtelenség a társadalom minden területén,
- alacsonyabb bérek a köztársasági és a tartományi szinthez képest,
- nem eléggé ösztönző munkakörnyezet – Szabadkán érezhető a káderek elvándorlása,
- az oktatáspolitikai nincs összhangban a helyi munkaerőpiac igényeivel,
- a gazdaság és az oktatás megfelelő kapcsolatának hiánya,
- a gyakorlati tudás hiánya az iskola befejezése után,
- a peremre szorult csoportok különösen nehezen tudnak helyezkedni a munkaerőpiacon,
- a foglalkoztatási jogszabálykeret merev, és a munkaidő formái nem megfelelőek, nem létezik rugalmasabb formája a munkaidőnek,
- magas azoknak a 45 év feletti személyeknek a száma, akik tartósan munkanélkülivé válnak, és ez elveszi a kedvüket az aktív álláskereséstől,
- a feketemunka konkurenciát jelent a hivatalos munkaerőpiacnak és diktálja a bérek szintjét a magánszektorban,
- hiányoznak a továbbképzésre irányuló programok és intézkedések,
- hiányzik a fogyatékkal élő személyek foglalkoztatására irányuló és munkavégzése során nyújtott egyéb, általában pszicho-szociális jellegű támogatás,

- hiányzik a fogyatékkal élő személyeket foglalkoztató munkáltatók részére nyújtott pszichoszociális támogatás és képzés,
- nincs elegendő szabad munkahely, különösen olyan, amelyre fogyatékkal élő személyeket lehetne alkalmazni,
- az NFSZ aktív foglalkoztatásra irányuló pályázatainak nem folyamatosak, csupán az év egy meghatározott idejére érvényesek,
- a felnőttképzés terén hiányzik a megfelelő jogszabálykeret.

A helyi szintű foglalkoztatás kiaknázatlan lehetőségei

A foglalkoztatás kiaknázatlan vagy nem elegendő mértékben kiaknázott helyi lehetőségeinek aspektusai a következők:

- Szabadka város olyan kiaknázatlan infrastruktúrával rendelkezik, melyet könnyen át lehetne alakítani a nem megfelelő szakképzettséggel rendelkező személyek átképzésére vagy továbbképzésére,
- az önkormányzatnak még több erőfeszítést kell tennie a külföldi beruházók idevonzására új munkahelyek megteremtése céljából,
- Szabadka földrajzi fekvése kiváló, amiből természetesen adódik a Magyarországgal és Horvátországgal, illetve az uniós országokkal folytatott minden formájú együttműködés, így a tapasztalatcsere, a gazdasági partnerség ösztönzése tekintetében is,
- a mezőgazdasági termelés és feldolgozás innovatív módszereinek alkalmazására való ösztönzés,
- az idős és tehetetlen személyek gondozása és elhelyezése terén új szolgáltatások támogatása, mivel a szolgáltatói tevékenységeknek ez az új ága egyre növekszik,
- a turizmus Szabadka kiaknázatlan lehetősége marad, különösen a fürdő-, a falusi, az egészségügyi, az ökológiai és a kongresszusi turizmus terén,
- Szabadkán nincsenek eléggé kihasználva a szociális ellátás terén működő vállalkozások és társulások, az ifjúsági vállalkozás és a kreatív ipar lehetőségei,
- Az önkormányzat alapíthatna egy pénzalapot az üzleti újítások ösztönzésére, mellyel a helyi vállalkozókat célozná meg, kidolgozott eszköztárral az újító ötletek kiválasztására és az üzleti ötletek fejlesztésének folyamatos támogatására,
- közmunkák szervezése, mint lehetőség a munkaközvetítő nyilvántartásában szereplő nagy számú alacsony képzettségű munkanélküli foglalkoztatására,

- az önfoglalkoztatás fejlesztésére szánt (az NFSZ által osztott) támogatások odaítélése előtt szelekciót kell végezni és ki kell választani a leendő vállalkozásra legalkalmasabbakat, a támogatás kiosztása előtti időszakban pedig minőséges előkészítést kellene biztosítani a leendő vállalkozók számára (a műhelymunka mint az üzleti ötlet beérlelésének és kidolgozásának interaktív módja),
- a foglalkoztatás terén tevékeny, legfontosabb helyi intézményeknek jobban együtt kellene működniük és hálózatba kellene szerveződniük, amivel megfelelő betekintést nyerhetnének a kaderszükségletekbe és az ezzel kapcsolatos problémákba a hálózat kiépítésében és az ösztönzésben a Helyi foglalkoztatási tanácsnak kellene szerepet vállalnia,
- a helyi felnőttoktatási intézményeknek szintén szinergikus módon kellene hatást gyakorolniuk a vállalkozások ösztönzése irányában. Ebben a folyamatban a Helyi foglalkoztatási tanácsnak kellene koordinátori szerepet vállalnia,
- a fiatalok tapasztalatszerzésének ösztönzése önkéntes munka (az önkormányzat által nyújtott vagy támogatói programok révén biztosított minimális anyagi térítéssel) vagy a civil szektorban való aktív részvétel révén. Az aktivitások koordinálását a Regionális Ifjúsági Iroda vállalhatná fel,
- a vidékfejlesztéshez kapcsolódó potenciálok, illetve a falusi gazdálkodás diverzifikálása, amiben Szabadka bővelkedik nincs eléggé kihasználva a foglalkoztatás illetve önfoglalkoztatás tekintetében. Vonatkozik ez különösen a foglalkozások olyan új formáira, mint a biohulladék feldolgozása, az organikus élelmiszergyártás, a helyi kézműves foglalkozások életre keltése, idegenforgalmi kezdeményezések és hasonlóak Ezeknek a területeknek a tervszerű támogatása egyenlő esélyeket biztosít a külvárosi települések számára, a falusi és a városi lakosság részére egyaránt.
- A középiskolai oktatást össze kell hangolni a város gazdasági szükségleteivel.

SWOT ELEMZÉS

(legfontosabb elemek)

ERŐSSÉGEK:

- a város fenntartható fejlesztési stratégiája a 2013 – 2022. időszakra
- az önkormányzat pozitív hozzáállása a munkanélküliség kérdésének megoldásához
- a munkanélküliek munkakészsége
- a munkahelyteremtés támogatása esetén a munkáltatók érdekeltek az új munkahelyek nyitásában
- feltételek teremtése a beruházások vonzásához

- munkahelyteremtés az ipari termelésben

GYENGESÉGEK:

- vállalkozások megszűnése
- a 45 évnél idősebb munkanélküliek számának növekedése
- a 18-35 év közötti fiatalok jelentős migrációs mozgása (külföldre távozás)
- a munkanélküliek szakmai képzése és a gazdasági szükségletek közötti összehangoltság hiánya
- tartós munkanélküliség
- az átlagfizetések értékének folyamatos csökkenése a köztársasági átlaghoz képest
- a munkaképes lakosság átlag életkorának növekedése
- a szürkegazdaság jelenléte

LEHETŐSÉGEK:

- munkahelyek teremtése a mezőgazdaságban,
- az ipari övezetben működő új beruházók által nyitott új munkahelyek,
- szürke mezős és barnamezős beruházások aktiválása
- új törvényrendeletek a gazdasági alanyok adóterhektől való mentesítéséhez és kedvező gazdasági légkör teremtéséhez a foglalkoztatás növelése érdekében
- szociális cégek alapítása

VESZÉLYEK:

- a magas szakképzettséggel rendelkező munkavállalók – főleg fiatalok hiánya,
- munkanélküliség növekedése a vállalatok és a közszektor gazdasági tevékenységének csökkenése következtében
- a pénzügyi és gazdasági válság folytatódása
- a vállalatok gyenge innovációs és piachódító potenciálja
- a fiatalok nem rendelkeznek olyan készségekkel, melyeket a munkáltatók megkövetelnek
- a lakosság gazdasági migrációja

HELYI FOGLALKOZTATÁSI AKCIÓTERV a 2018. évre

1. MUNKAHELY-TEREMTÉS					
1.1. Munkáltatóknak nyújtott támogatás					
INTÉZKEDÉS	VÁRHATÓ EREDMÉNYEK	SIKERESSÉGI MUTATÓ	VÉGREHAJT Ó SZERVEZET	PÉNZÜGYI FORRÁSOK	PÉNZESZKÖZ ÖK
1.1.1. Munkáltatóknak nyújtott támogatás nehezen foglalkoztatható munkanélküliek foglalkoztatására	Nagyobb foglalkoztatottság	Új munkahelyek száma Nők/férfiak	NFSZ Szabadka város	Köztársasági költségvetés Szabadka város költségvetése	4.500.000,00
1.2. Az önfoglalkoztatáshoz nyújtott támogatás					
1.2.1. Önfoglalkoztatáshoz nyújtott támogatás	Nagyobb önfoglalkoztatottság	Új alapítású cégek száma A saját vállalkozást indított személyek száma Nők/férfiak	NFSZ	Köztársasági költségvetés Tartományi költségvetés	2.250.000,00
1.3. Közmunkák					
1.3.1. Közmunkák	Közmunkákban foglalkoztatott munkanélküliek	A közmunkában foglalkoztatott munkanélküliek száma Nők/férfiak	NFSZ SZABADKA VÁROS	Szabadka város költségvetése	8.250.000,00